

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**KEMAN EĞİTİMCİLERİMİZİN YÖNTEM-TEKNİK VE
DAĞAR İLE İLGİLİ KAYNAKLAR AÇISINDAN KEMAN
EĞİTİMİNE KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Aycan TORLULAR

BURSA 2005

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**KEMAN EĞİTİMCİLERİMİZİN YÖNTEM-TEKNİK VE
DAĞAR İLE İLGİLİ KAYNAKLAR AÇISINDAN KEMAN
EĞİTİMİNE KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Danışman
Prof. İsmail BOZKAYA

Aycan TORLULAR

BURSA 2005

KEMAN EĞİTİMCİLERİMİZİN YÖNTEM-TEKNİK VE DAĞAR İLE İLGİLİ KAYNAKLAR AÇISINDAN KEMAN EĞİTİMİNE KATKILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Aycan TORLULAR

(Yüksek Lisans Tezi)

Bu araştırmada, keman eğitimcilerimizin keman eğitimine yönelik yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili yayımlanmış olan kaynaklarına yer verilmiş; bu kaynakların nicelik açısından yeterlilikleri, keman eğitimcilerinin ve keman eğitiminde uzman kişilerin bu kaynaklara ilişkin görüşleri, keman eğitimcilerinin kaynak oluşturmaya yönelik yaklaşımları değerlendirilmiş; veriler, kaynak taraması, anket ve görüşme teknikleri yolu ile elde edilmiştir.

Kaynak taramasında; konu ile ilgili kitaplar, bilimsel yazılar ve tezler incelenmiş; internet taraması da kaynak tarama kapsamında kullanılmıştır. Bu yöntemle; eğitim, sanat eğitimi, müzik eğitimi, çalgı eğitimi ve çalgı eğitimine yönelik yayımlanmış olan ilk kaynaklar, ülkemizde keman eğitimi ve keman eğitimine yönelik yayımlanmış olan yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili çalışmalar değerlendirilmiştir.

Anket çalışması; üniversitelere bağlı 15 Eğitim Fakültesi GSE Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında ve 6 Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Ana Sanat Dalında görev yapmakta olan keman öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Görüşmelerde, keman eğitiminde uzman; Ali Uçan, Cihat Aşkın, Edip Günay, Feridun Büyükkaksoy, Oktay Dalaysel ve Ömer Can'ın görüşlerine yer verilmiştir. Kaynak taraması yolu ile; keman eğitiminde kullanılmak üzere yayımlanmış kaynakları bulunan keman eğitimcilerine ve özgeçmişlerine yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda; keman eğitimcilerinin keman eğitimine yönelik hazırlanmış olduğu yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili kaynakların, önemli bir birikim oluşturmakla birlikte; nicelik açısından yeterli olmadığı, ulusal ve özgün nitelikler taşıyan yeni kaynaklara gereksinim duyulduğu, bu anlamda keman eğitimcilerinin kaynak hazırlamaya olumlu yaklaşım gösterdikleri, bu yaklaşımların ise, yöntem-tekniik ve dağar niteliklerini içerisinde bulunduran çalışmalar olduğu belirlenmiştir.

Keman eğitimcilerimizin, keman eğitimine yönelik yayımlanmış olan kaynaklarının değerlendirilmesine ilk olarak bu çalışmada yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler : Keman Eğitimi, Keman Eğitimcileri, Yöntem-Tekniik ve Dağar

Danışman : Prof. İsmail BOZKAYA

Sayfa Sayısı : 102

ABSTRACT

Aycan TORLULAR

(Master Thesis)

In this study, issued sources of violin educators are considered, which are method-technic and source books for violin education. Quantitative adequacy of these sources, opinions of violin educators and specialist of violin education about them and approaches of the violin educators for preparing new sources are evaluated in the study. Data was obtained by research on sources, technic of questionnaire and interview.

In the course of searching the sources, books, scientific papers and thesis were investigated. In the scope of this research internet was used as well. Through this method, issued works on education, education of art, education of music, education of instrument and sources on the education of music were evaluated.

Questionnaires were applied to the personnel specialised on violin education who recently work in the department of stringed musical instruments of 6 State Conservatory and musical education department of 15 Educational Faculty which are connected to the universities. In the interviews, opinions of specialists of violin education such as Ali Uçan, Cihat Aşkın, Edip Günay, Feridun Büyükaksoy, Oktay Dalaysel and Ömer Can is considered. By searching sources, violin educators which have issued works on violin education and their brief history of life are given in the study.

As a result of study, it was determined that there is considerable amount of method-technic and source books for violin education which are produced by the educators of violin. However, it is observed that they are quantitatively inadequate and new national and original sources are required. This study also show that educators of violin approach positively to prepare new sources which would be works having characteristic of method- technic and source books.

This study is first with regard to the issued sources of our violin educators, which are prepared for educations of violin. Proposals are developed in accordance with the findings obtained by this study.

Key Words: Education of violin, Educators of violin, Method-technic and source books.

Counselor: Prof. İsmail BOZKAYA

The Number of Pages : 102

ÖNSÖZ

Ülkemizde, üniversitelere bağlı mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan; Eğitim Fakülteleri GSE Bölümleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalları, öğretmen yetiştirmeye yönelik; Devlet Konservatuarları, sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim vermektedir. Her iki kurumda da çalgı eğitiminin çok yönlü ve etkin uygulandığı bilinmektedir.

Çalgı eğitiminde; öğrenmenin tam ve sağlıklı gerçekleşebilmesi, sürenin çabuklaştırılabilmesi, çalgı eğitimine yönelik hazırlanmış kaynak kitapların nicel ve nitel durumuyla da ilişkilidir.

Keman eğitiminde; amaçlara yönelik davranışların gerçekleştirilmesi, uygulanması süreçlerinde keman eğitimcisi etkin bir rol üstlenmektedir. Bu anlamda, keman eğitimcileri tarafından hazırlanmış yöntem-teknik ve dağar ile ilgili çalışmaların, 1973 yılından bu yana yayımlanmış olduğu görülmektedir.

Bu çalışma, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili yayımlanmış olan kaynaklarının değerlendirilmesi bakımından ve ülkemizde keman eğitiminde kullanılmak üzere keman eğitimcileri tarafından hazırlanacak bu türde çalışmalara yol göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

BURSA 2005

Aycan TORLULAR

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR.....	ix
1. BÖLÜM : GİRİŞ.....	1
2. BÖLÜM : BULGULAR VE YORUM.....	11
2.1. Keman Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anketlerden Elde Edilen Bulgular ve Yorumları.....	11
2.2. Keman Eğitimcilerimizin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklarının Değerlendirilmesine Yönelik Yapılan Görüşmeler.....	30
2.3. Keman Eğitime Yönelik Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Yayımlanmış Kaynaklar.....	66
2.3.1. Keman Eğitimcilerimizin Keman Eğitime Yönelik Yöntem-Teknik ve Dağar ile İlgili Yayımlanmış Olan Kaynakları ve Özgeçmişleri.....	66
2.3.2. Keman Eğitimi İçin Yayımlanmış Diğer Kaynaklar.....	75
3.BÖLÜM : SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
KAYNAKLAR.....	80
EKLER.....	82

TABLolar LİSTESİ

2.1. Keman Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anketlerden Elde Edilen Bulgular ve Yorumları

Tablo 2.1.1.	Keman Öğretim Elemanlarının Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımları.....	11
Tablo 2.1.2.	Keman Öğretim Elemanlarının Bağlı Buldukları Yüksek Öğretim Kurumlarına Göre Dağılımları.....	12
Tablo 2.1.3.	Keman Öğretim Elemanlarının Eğitim Durumları.....	12
Tablo 2.1.4.	Keman Öğretim Elemanlarının Bağlı Buldukları Kurumlardaki Görevlendirilme Durumları.....	13
Tablo 2.1.5.	Keman Öğretim Elemanlarının Kadro Unvanları.....	14
Tablo 2.1.6.	Keman Öğretim Elemanlarının Mesleklerindeki Hizmet Süreleri.....	15
Tablo 2.1.7.	Öğretim Elemanlarının Öğrenimleri Boyunca Çalgı Eğitiminde Kemanın Bireysel Çalgı Olma Durumu.....	16
Tablo 2.1.8.	Keman Öğretim Elemanlarının, Keman Eğitimcilerinin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitimine Katkı Sağlamaları Gerektiği Düşüncesine Yönelik Görüşleri.....	17
Tablo 2.1.9.	Keman Eğitimcilerimizin Ortaya Koyduğu Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynakların Kullanılma Durumları.....	18
Tablo 2.1.10.	Keman Eğitimcilerimizin Hazırlamış Oldukları Yöntem- Teknik ve Dağar İle İlgili Kullanılan Kaynakları.....	19
Tablo 2.1.11.	Keman Öğretim Elemanlarının, Üretilen Kaynaklarda Yer Alan Açıklayıcı Bilgilerin Yeterli ve Doyurucu Olma Durumuna İlişkin Görüşleri.....	20
Tablo 2.1.12.	Keman Öğretim Elemanlarının, Tür ve Biçim Açısından Gelişim Basamaklarına Uygun Yeterli Kaynak Üretildiğine Yönelik Görüşleri.....	21
Tablo 2.1.13.	Keman Öğretim Elemanlarının, Üretilen Kaynaklarda Yer Alan Örneklerin Öz ve Biçim Açısından Estetik Doyuruculuk Taşıdığına Yönelik Görüşleri.....	22
Tablo 2.1.14.	Keman Öğretim Elemanlarının, Üretilen Kaynaklarda Yer Alan Örneklerin Müziksel Anlatım Yönünden Yeterli Olduğuna Yönelik Görüşleri.....	23
Tablo 2.1.15.	Keman Öğretim Elemanlarının, Keman Eğitimcilerimizin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitimine Yeterli Nicelikte Katkı Sağladıklarına Yönelik Görüşleri.....	24
Tablo 2.1.16.	Keman Öğretim Elemanlarının, Keman Eğitimcilerimizin Literatürde Yer Alan Kaynaklarına İlişkin Görüş ve Önerileri.....	25
Tablo 2.1.17.	Literatürde Yer Alan Yöntem-Teknik ve Dağar ile İlgili Kaynaklarda Öğrenci Gelişimini Artırmaya Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüş ve Önerileri.....	27

Tablo 2.1.18. Keman Öğretim Elemanlarının Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitiminde Kullanılmak Üzere Kaynak Hazırlamaya Yönelik Yaklaşımları.....	28
Tablo 2.1.19. Kaynak Hazırlamaya Yönelik Yaklaşım Gösteren Keman Öğretim Elemanlarının Tercihleri.....	29

SİMGELER VE KISALTMALAR

ABD	: Ana Bilim Dalı
bkz. s.	: bakınız sayfa
CD	: Compact Disc
Dr.	: Doktor
Eğt.	: Eğitim
Eğt. Fak.	: Eğitim Fakültesi
f	: frekans
GSE	: Güzel Sanatlar Eğitimi
GSEB	: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
GSF	: Güzel Sanatlar Fakültesi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
Ön. ver.	: Önceden verilen
Prof.	: Profesör
s.	: sayfa
ss.	: sayfa sayıları
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
THM	: Türk Halk Müziği
TSM	: Türk Sanat Müziği
t.y.	: tarih yok
y.y.y.	: yayım yeri yok
%	: Yüzde

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Genel olarak; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci”¹ olarak tanımlanan eğitim, yaşamımızın her alanında iç içe olduğumuz bir süreçtir.

Eğitim; evde, okulda, iş yerinde kısaca insanlarla iletişim içinde olduğumuz her yerde amaçlı ya da kendiliğinden gerçekleşebilen öğrenmelerdir.

Eğitimin, eğitimciler tarafından ulaşılması hedeflenen amaçlar doğrultusunda, önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde planlı olarak yapılıp öğretim yoluyla uygulanması süreci formal eğitim olarak tanımlanmaktadır.²

Formal eğitim; tüm bireylere ihtiyaç duydukları alanla ilgili gerekli bilgilerin sunulduğu yaygın eğitim programlarını ve “belli bir yaş grubundaki bireylere yönelik, Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış okul çatısı altında düzenli olarak yapılan örgün eğitim”³ programlarını içermektedir.

Türk Milli Eğitim sistemi içerisinde, eğitimin temel ilkeleri arasında bireylerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel yönleriyle dengeli yetiştirilmeleri; ilgi ve becerileri doğrultusunda çeşitli programlara yerleştirilmeleri gibi amaçlar yer almaktadır.

Günümüzde, çağdaş eğitimin üç ana boyutunu “bilim eğitimi, teknik eğitim ve sanat eğitimi”⁴ alanları oluşturmaktadır. Bu alanların çağdaş eğitim kapsamında birbirleriyle etkileşmesi sonucu, çağdaş yaşamın gerektirdiği çok yönlü bireylerin yetiştirilmesi ve çağdaş yaşamla uyumlu toplumların oluşturulması hedeflenmektedir.

Bireyin sağlıklı ve dengeli kişilik geliştirmesinde, toplumsal ve kültürel yönleriyle yetiştirilmesinde, estetik gereksinimlerini karşılayabilmesinde sanat eğitimi öncelik ve önem kazanır.

¹ “Ertürk, Selahattin, **Eğitimde Program Geliştirme**, Yelkenetepe Yayınları, Ankara 1972, s. 12”

Fidan, Nurettin-Erden, Münire, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınevi, Ankara t.y., s. 18’deki alıntı.

² Fidan, Nurettin-Erden, Münire, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınevi, Ankara t.y., s. 13.

³ “Taymaz, Haydar, **Hizmetiçi Eğitim, Ders Notları**, Ankara Üniversitesi, Eğt. Fak., Ankara 1978.”

Fidan, Nurettin-Erden, Münire, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınevi, Ankara t.y., s. 13’deki alıntı.

⁴ Uçan, Ali, **İnsan ve Müzik-İnsan ve Sanat Eğitimi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1996, s. 122.

Özellikle gelişmiş ülkelerde, çok yönlü yaklaşımlarla etkili biçimde planlanıp uygulanan, çağdaş eğitim sürecinin ana boyutlarından kabul edilen sanat eğitimi içerisinde müzik eğitimi önemli bir yere sahiptir.

Eğitim sistemimizde müzik eğitimi, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında; tüm bireylere yönelik “genel müzik eğitimi”; müziğe ilgili ve istekli olanlara yönelik “özengen müzik eğitimi”; müziği meslek olarak seçmiş kişilere yönelik ise “mesleki müzik eğitimi” olarak üç ana amaca yönelik gerçekleştirilmektedir.

Mesleki müzik eğitimine yönelik eğitim veren kurumlar; “müzik sanatçılığı eğitimi, müzikbilimcilik eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi, müzik teknolojisi eğitimi”⁵ gibi alanlara ayrılarak, bireylere mesleğin gerektirdiği tüm bilgi ve becerilerin kazandırılmasını amaçlar.

Ülkemizde, mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturan; müzik öğretmenliği eğitimi, 1924 yılında Ankara’da Musiki Muallim Mektebinin kurulmasıyla; müzik sanatçılığı eğitimi, 1917 yılında İstanbul’da Darülelhanın açılmasıyla başlamış, değişik kurum adları altında yeni bölümlerin de kurulmasıyla gelişmelerini sürdürmüştür. Günümüzde; müzik öğretmenliği eğitimi, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında; müzik sanatçılığı eğitimi ise üniversitelere bağlı Devlet Konservatuarlarında ve özel üniversitelere bağlı Müzik ve Sahne Sanatları Fakültelerinde gerçekleştirilmektedir.

Mesleki müzik eğitimine yönelik eğitim veren kurumlarda; mesleki bilgilerin kazandırılmasına yönelik birçok alan dersinin yanında Günay ve Özdemir’in, “Müziğin öğretilmesinde, öğrenilmesinde, müziğin yaşatılmasında çalgı; kendisinden vazgeçilemez bir materyaldir”⁶ görüşü çalgı eğitiminin gerekliliğini vurgulamaktadır.

“Çalgı eğitimi müzik eğitiminin ana boyutlarından birini oluşturur ve kendi içinde çeşitli dallara ayrılır. Keman eğitimi çalgı eğitiminin en önemli dalları arasında etkin ve seçkin bir yere sahiptir.”⁷ Keman; insan sesine yakınlığı, kolay taşınabilirliği, farklı müzik türlerinde kullanılabilirliği, zengin dağarı, orkestralarda önemli bir yerinin

⁵ Uçan, Ali, **Müzik Eğitimi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1997, s. 32.

⁶ Günay, Edip-Özdemir, M. Ali, **Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme**, Bağlam Yayıncılık, İstanbul 2003, s. 72.

⁷ Uçan, Ali, **Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar**, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara 2001, s. 5.

olması, solo çalgı olarak yaygın kullanımı ile çalgı eğitiminin en önemli dalları arasında yer almaktadır.

Her müzik türünde çok yönlü kullanılması ve çalınması zor bir çalgı olması bakımından kemanın; öğrenilmesi, çalışılması ve çalınması; yöntemli, disiplinli ve sabırlı bir çalışma gerektirir.

Keman eğitiminde, tam öğrenmenin gerçekleşebilmesi için, genellikle bireysel öğretimin uygulandığı söylenebilir. Bireysel öğretimde, öğretmen ve öğrencinin yanı sıra çalgı ve çalgı eğitiminin gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik metotlara ve kaynak kitaplara gereksinim duyulmaktadır. Akbulut, keman eğitiminde öğrenciye “metodik kitap, teknik çalışmalar (dizi, gam, arpej), etüt ve yapıt (parça, sonat, konçerto) gereçleri verilir”⁸ diyerek keman eğitiminin ortam ve çalışma gereçlerine yönelik belirlemelerde bulunmuştur.

Metot, yöntem kelimesiyle eş anlamlı olmakla beraber, müzikte kullanılan biçimiyle “bir çalgının ya da şarkı söyleme sanatının en çabuk ve en iyi biçimde öğretilmesini amaçlayan eğitsel yapıt”⁹ olarak tanımlanmaktadır.

Teknik ise, “bilim ve sanat alanında, bu arada eğitimde, gerçekleştirilmek istenen bir etkinlik için gerekli olan beceriler bütünü, bu becerilerin sıraya konulmuş işlem yolu”¹⁰ olarak düşünülebilir.

Bu tanımlar doğrultusunda çalgı eğitiminde yöntem-teknik ise “ulaşılması hedeflenen amaçlara yönelik davranışların belirli bir sıra içerisinde açıklanıp örneklendirilerek uygulanması yoluyla; öğrenmenin tam ve sağlıklı bir şekilde, en çabuk ve en iyi biçimde gerçekleşmesini sağlamaya yönelik tasarlanmış eğitsel yapıt” olarak tanımlanabilir.

Çalgı eğitiminde, kazanılan davranışların gerçekleştirilmesine, geliştirilmesine, pekiştirilmesine yönelik çalışmalarda veya etkinliklerde, “dağar” niteliği taşıyan kaynakların da önemli yararı bulunmaktadır.

⁸ Akbulut, H. Hüseyin, “Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenin İzleyeceği Yollar”, **Filarmoni Dergisi**, sayı 83, Ankara Haziran 1973, ss. 16-17.

⁹ **Büyük Larousse Ans.**, cilt 16, Milliyet Gazetecilik A.Ş., Librairie Larousse, 1986, s. 8074.

¹⁰ Günay-Özdemir, Ön . ver., s. 14.

Dağar ya da dağarcık, bilgi birikimi ve repertuar olarak tanımlanmaktadır. Müziksel anlamda ise; kazanılmış olan bilgi ve becerilerin uygulanmasına olanak tanıyan, estetik değer taşıyan ve müziksel yorum gelişimini sağlayan çalışmalar bütünü olarak düşünülebilir. Dağar çalışmaları kapsamında; orkestra, oda müziği, çalgı ve ses müziğine yönelik çeşitli formlarda hazırlanmış eserler düşünülmeyle beraber, müzik eğitiminde kullanılmak üzere bilgi içeren kaynak kitapların da yer aldığı söylenebilir.

Usta-çırak ilişkileri ile başlayan çalgı eğitimi; öğrenmenin tam ve sağlıklı gerçekleştirilebilmesi, süresinin çabuklaştırılabilmesi için öğretici oluşturabilecek yöntem ve teknikleri içeren metotlara, kaynak kitaplara, gereksinimi oluşturmuştur. Bu gereksinimin karşılanabilmesi için de, nota basımının yapılabilmesi ve çoğaltılabilmesi son derece önemli ve gerekli görünmektedir.

Tarihte ilk nota basımı, 1476 yılında Roma’da, Ulrich Hahn tarafından, Gregor Melodileri içeren “Missale”, ritimsiz olarak yalnız nota yükseklikleri ile porte üzerinde yapılmıştır. 1480 yılında Venedik’te Franciscus Niger’in “Grammatica brevis”i ise süre değeri, ritmik değeri olan notaların ilk yer aldığı baskıdır.¹¹

Değişik çalgılar için parmak çalıştırmaları içeren ilk metotlar ve el kitapları 16. yy’da basılmaya başlanmıştır. Almanya’da, 1511 yılında Arnold Schlieck, “Org Yapma ve Çalma Sanatı” kitabını hazırlamış; yine aynı yıl Papaz Sebastian Virdung, “Musica Getuscht” “Almanya’da Müzik” anlamına gelen; öğretmen ve öğrencinin karşılıklı konuşmalarını içeren ve resimlerle örneklendirilen, çağın çalgıları üzerine genel bir kitap hazırlamış ve Robert Eitner tarafından basılmıştır. Lavtalar* ve viyol çalgıları üzerine, 1516 yılında lavtacı Hans Jedenkunig, “Lavta ve Viollere Tam ve Yararlı Giriş Kitabı” adlı bir kaynak oluşturmuştur.¹²

Ortaçağdan 17. yy’ın ortalarına kadar kullanılmış olan viyollerin; “viyola da bracio”nun (kol viyolü) ve “viyola da gamba”nın (bacak viyolü) keman ailesinin atası olduğu ve zaman içerisinde gelişim göstererek, keman, viyola, viyolonsel, kontrabas olarak dört boya ayrıldığı bilinmektedir.

¹¹ Mimaroglu, İlhan, **Müzik Tarihi**, Varlık Yayınları, İstanbul 1995, s. 212.

* Telleri parmakla çekilerek çalınan bir çalgıdır.

¹² Sachs, Curt, **Kısa Dünya Musikisi Tarihi**, Çeviren: İlhan Usmanbaş, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1965, s. 106.

1529-1545 yılları arasında Martin Agricola'nın, "Musica Instrumentalis Deusch" "Almanya'da Çalgı Müziği" anlamına gelen ve "bu kitap birçok üfleme çalgılarını, şarkı söyleme sanatı üzerine oturtarak öğretir; ayrıca, tablaturlara göre org, arp, lavta, viol ve diğer çalgıların nasıl çalınacağını da gösterir" tanıtma yazısıyla yayımladığı kitabının, birçok baskısının yapıldığı bilinmektedir.¹³ Çalgılar ile ilgili; 1532'de çalgıcı ve çalgı yapımcısı olan Hans Gerle, violcular ve lavtacılar için "Musca Teusch" (Almanca olarak anlatılmış müzik); 1535'de Silvestro Ganassi, düz flütler ve fifreler** için metot çalışmasının yanında, 1542-1543'te violer için "Regola Rubertina"; 1553 yılında Diego Ortiz, violer için "Tracados de glossa"; 1565'de Tomas de Sancta Maria, klavyeli ve başka çalgılar için "Arte de taner fantasia" adlı metot yayımlamıştır.¹⁴

Bu dönemde, 1511-1565 yılları arasında; kullanılan çalgıların, nasıl çalınacağını ve nasıl çalışılacağını açıklayan ilk metotsal çalışmalar, kaynak kitaplar ve Agricola'nın, o dönemde birçok defa baskısı yapılan kitabı, çalgı müziğinin önem kazandığını ve "çalgı eğitimi"ne yönelik bu türde hazırlanmış çalışmalara gereksinim duyulduğunu gösterebilir.

Tarihte keman yapımının ilk olarak 16. yy'da gerçekleştirildiği ve 1607'de Monteverdi'nin Orfeo Operasında ilk modern kemanın kullanımına yer verildiği bilinir.¹⁵

Metot ve kaynak kitap çalışmalarının yanında, bilinen ilk albüm çalışması, 1617 yılında, Biagio Marini tarafından hazırlanmış, iki keman için sonatlar ile tek keman ve eşlik için "Affetti Musicali" adlı albümdür.¹⁶

Nota yazısı ise, 1630-1670 yılları arasında günümüzde kullanılan biçimini almış ve bu biçimlerle beraber bildiğimiz süre değerleri yerleşmeye başlamıştır.¹⁷

Çalgı müziği eğitimi alanında; 1752'de Johann Joachim Quantz, "yan flüt çalma metodu üzerine bir deneme"; 1756'da Leopold Mozart, "keman çalma metodu üzerine

¹³ Aynı, s. 106.

** Sesi flüte benzeyen üfleli bir çalgıdır.

¹⁴ Aynı, s. 116.

¹⁵ Alapınar, Hazar, **Keman Yapım Tarihi**, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara 2003, s. 15.

¹⁶ Sachs, Ön. ver., s. 142.

¹⁷ Aynı, s. 157.

bir deneme”; 1753-1762 yılları arasında Carl Philipp Emanuel Bach, “klavyeli çalgı çalmanın gerçek yolu üzerine bir deneme” adlı metot yayımlamıştır. Yayımlanmış olan bu metotlarda ayrıca; hız terimlerine, süsleme seslerine, orkestra yönetimine, orkestra ve oda müziği topluluklarının kurulması çalışmasına ve eşlik konularına açıklayıcı bilgilerle yer verilmiştir.¹⁸

Bu dönemde, kemanın önem kazanarak oda müziği ve orkestra içerisinde yer alması, ilk keman albüm çalışmasının yayımlanması, nota yazısının gelişim göstermesi ve yayımlanmış olan kaynakların; oda müziği toplulukları, hız terimleri ve süsleme sesleri gibi konuları açıklayıcı olarak içermesi, çalgı müziğinin ve çalgı eğitiminin gelişimi açısından önemli bir durum olarak gösterilebilir.

Tarihsel süreç içerisinde, keman sanatçılarının aynı zamanda eğitimcilerinin ve bestecilerin, keman tekniğini ileri düzeye ulaştırmaları, teknik becerilerin kazandırılmasına yönelik olarak metotlar, kaynak kitaplar ve etüt kitapları yayımlamış olmaları, keman müziğine ve keman eğitiminin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır.

Ayrıca küçük yaştaki çocukların keman çalmalarını kolaylaştırmak amacıyla, Japon müzik eğitimcisi Shinichi Suzuki (1898-1998) tarafından geliştirilen “Suzuki Keman Öğretim Yöntemi”, kulaktan ezbere çalma yoluyla metot ve ses kayıtları ile desteklenen, keman eğitiminin gelişim sürecinde karşımıza çıkan farklı bir yöntemdir.

Ülkemizde ise keman eğitime yönelik ilk metot çalışmasının, İmparatorluk döneminde, 1911 yılında, Abdülkadir Töre tarafından, Geleneksel Türk Müziğinde hazırlanmış olduğu; modern keman tekniğinin bazı yönlerini ve makam müziğinin örneklerini içerdiği bilinmektedir.¹⁹

Cumhuriyet döneminin ilk elli yılında, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda keman eğitiminin gerçekleştirilmesine yönelik, keman eğitimcilerimizin kullandıkları kaynakların, dışalım yoluyla sağlandığı söylenebilir.

Ülkemizde, mesleki müzik eğitime yönelik eğitim veren kurumlarda görev yapmış veya yapmakta olan keman eğitimcilerinin, keman eğitiminde kullanılan kaynak kitaplara ilişkin görüşleri şöyledir:

¹⁸ Aynı, s. 199.

¹⁹ Aşkın, Cihat, “History The Violin In Traditional Turkish Music: A General Outlook”, [Geleneksel Türk Müziği Tarihinde Keman: Genel Bir Bakış] <http://www.cmpe.boun.edu.tr/~hocaoglu/music/articles/askin/askin.html>

Uçan, ülkemizde keman eğitiminin uzun yıllar tüm boyutlarıyla dışabağımlı olarak uygulandığını, kullanılan kaynak kitapların dışalım yoluyla sağlandığını, keman eğitiminde duyulan kaynak kitap gereksiniminin yurtiçi kaynaklarla ve özgün ürünlerle karşılama eğiliminin 1960'lı yıllarda güçlenmeye başladığını, somut ürünlerini ise 1970'lerde verme aşamasına geldiğini belirtmektedir.²⁰

Büyükaksoy, keman öğretimi konusunda yabancı kaynaklı metot ve etüt kitaplarının bulunduğunu belirtmekte, ancak ülkemizde yöntem-teknik niteliğinde; kemanın nasıl ya da ne şekilde çalınacağı ve çalışılacağı konularında hazırlanmış kaynakların az olduğunu belirtmektedir.²¹

Göbelez, toplumumuzda kemanın yaygınlaşmamasının en önemli nedenini, "keman ile ilgili Türkçe kaynakların az olması" olarak yorumlamıştır.²²

Göğüş, ülkemizde; çalgı eğitiminde yer verilmek üzere metot oluşturma çalışmalarına gereken ilginin gösterilmediğini ve bu türde kaynakların yeterli sayıda bulunmadığını belirtmektedir.²³

Can, keman eğitimine yeni başlayan öğrencilerin teknik becerileri göz önünde bulundurularak hazırlanmış oda müziği çalışmalarının yeterli olmadığını belirtmektedir.²⁴

Keman eğitiminde kullanılan kaynaklar değerlendirildiğinde; keman eğitimcilerimiz, bu kaynakların, genellikle yabancı kaynaklı olduğunu, ülkemizde metot oluşturma çalışmalarına gereken ilginin gösterilmediğini, özgün ürünlere gereksinim duyulduğunu, başlangıç düzeyindeki öğrencilere yönelik oda müziği çalışmalarının nicelik açısından yeterli olmadığını belirtmektedir.

Ülkemizde keman eğitime yönelik ilk kaynaklar; 1975 yılında, Mektupla Yükseköğretim Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümleri için, "Keman"; keman eğitimcileri Edip Günay ve Ali Uçan tarafından hazırlanmış; birinci sınıfa yönelik sekiz defter,

²⁰ "Uçan, Ali, **Çevreden Evrene Keman Eğitimi Üzerine**, Çağdaş Eğitim, y.y.y., Ağustos 1980, s. 19-27" Edip Günay ve Ali Uçan, **Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1**, Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara 1980, s. 8'deki alıntı.

²¹ Büyükaksoy, Feridun, **Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler**, Armoni Ltd. Şti., Ankara 1997, s. V.

²² Göbelez, Cemalettin, **Çalgılar Dünyasında Keman**, Liszt Müzikevi Yayınları, İstanbul 1996, s. 5.

²³ Göğüş, Tuğrul, **Keman Öğreniyorum 1**, Bemol Müzik Yayınları, İstanbul 2004, s. III.

²⁴ Can, Ömer, **Keman Eğitimi IV (Düetler Albümü)**, Evrensel Müzikevi Yayınları, Ankara 2003, s.III.

ikinci sınıfa yönelik iki kitap, üçüncü sınıfa yönelik ise tek bir kitap olarak toplam onbir ciltlik metot çalışmalarıdır. Bu çalışmalarda; keman eğitiminde kazandırılmak istenen davranışlara yönelik sistemli bir yol izlenmesi, keman eğitimi ile ilgili temel bilgilerin açıklanması olarak yer alması, örneklendirilmesi bakımından metodik bir yol izlendiği söylenebilir.

Yukarıda adları verilen yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakların yanında, keman eğitimine ilişkin başka kaynakların varlığından da söz edilebilir. Bu kaynakların kimileri keman çalma teknikleri ile ilgili olup kimileri de ifade ve yorum ile ilgilidir. Örneğin Şen, Keman Eğitiminde Seslendiricilik/Yorumculuk Özelliklerinin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi adlı yüksek lisans çalışmasında ifade ve yorum konularına yer vermiştir.²⁵

Keman eğitiminin gerçekleştirilmesinde, ulaşılması hedeflenen amaçların kazandırılmasına yönelik davranışlar yer almaktadır. Bu amaçların belirlenmesi, hazırlanması ve uygulanması süreçlerinde keman eğitimcisi etkin bir rol üstlenmektedir. Keman eğitimcilerimizin; amaçlanan hedefleri, kazandırılmak istenen davranışları biliyor olmaları ve bireysel öğretim uygulamalarıyla öğrencilerinden aldıkları dönütleri de kullanabilecekleri düşünüldüğünde, keman eğitimine yönelik yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynak oluşturmalarının, keman eğitimi açısından olumlu sonuçları olabileceği öngörülebilir.

Bu bilgiler doğrultusunda; keman eğitimcilerimizin keman eğitiminde yer verilmek üzere yayımlanmış kaynakları; bu kaynaklara ilişkin keman eğitiminde uzman kişilerin görüşleri; Eğitim Fakülteleri ve Devlet Konservatuarlarında yer alan öğretim elemanlarının, literatürde yer alan kaynaklara ilişkin görüşleri ve kaynak hazırlamaya yönelik yaklaşımları araştırma konusu olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki problem cümlesi belirlenmiştir:

“Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkıları nedir?”

²⁵ Şen, Ebru, **Keman Eğitiminde Seslendiricilik/Yorumculuk Özelliklerinin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Bursa 2001.

Probleme yönelik alt problemler ise;

1. Keman eğitimcilerimizin keman eğitime yöntem-teknik kapsamındaki katkıları nelerdir?
2. Keman eğitimcilerimizin keman dağarına kaynak eser kapsamında katkıları nelerdir?
3. Keman eğitimcilerimizin keman eğitiminde kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Keman eğitimcilerimizin keman eğitiminde kullanılan Türk kaynaklara ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Öğretim elemanlarının keman eğitiminde yer verilmek üzere kaynak hazırlamaya yönelik yaklaşımları nedir?

Bu çalışma, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitime katkılarının değerlendirilmesi; keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarına değinilmesi; bu kaynakları kullanan keman eğitimcilerinin ve alanında uzman kişilerin kullanılan kaynaklara yönelik görüşlerinin belirlenip değerlendirilmesi; keman eğitimcilerinin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili yeni kaynak oluşturma yaklaşımlarının belirlenebilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın sayıltıları şunlardır:

1. Ülkemiz keman eğitimi literatüründe, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakları yer almaktadır.
2. Keman eğitimcilerimiz tarafından hazırlanmış yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakların yeterli nicelikte olmadığı düşünülmektedir.
3. Keman eğitimcileri keman eğitiminde yabancı kaynakların yanı sıra Türk kaynaklarından da yararlanmaktadır.
4. Örneklemin evreni yansıtır nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma, betimsel bir araştırmadır. Veriler; kaynak taraması, anket ve görüşme teknikleri yolu ile elde edilmiştir.

Kaynak taramasında; konu ile ilgili kitaplar, bilimsel yazılar ve tezler incelenmiş; internet taraması da kaynak tarama kapsamında yer almıştır.

Araştırmanın evrenini; Türkiye’de üniversitelere bağlı 21 Eğitim Fakültesi GSE (Güzel Sanatlar Eğitimi) Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ve 9 Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Ana Sanat Dalı oluşturmaktadır.

Örneklemini ise; üniversitelere bağlı 15 Eğitim Fakültesi GSE Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ve 6 Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Ana Sanat Dalı oluşturmaktadır.

Araştırma T.C. uyruklu keman eğitimcilerini kapsamaktadır. Yabancı uyruklu keman eğitimcilerine yer verilmemiştir.

Bu araştırma, ülkemiz keman eğitimi literatüründe yöntem-teknik ve dağar ile ilgili yayımlanmış kaynakları bulunan keman eğitiminde uzman kişiler ve üniversitelerde görev yapmakta olan keman öğretim elemanları ile sınırlandırılmıştır.

Bu kapsamda, Eğitim Fakültesi GSEB (Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü) Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında görevli, 36 keman öğretim elemanına ve Devlet Konservatuvarlarında görevli, 10 keman öğretim elemanına uygulanan anket çalışmasında; çoktan seçmeli ve açık uçlu olmak üzere toplam 19 soru yer almıştır. Anket yolu ile elde edilen veriler tablolar halinde gösterilerek, yüzde ve frekans hesapları ile; açık uçlu sorular ise içerik çözümlenmeleri yapıldıktan sonra frekans ile gösterilerek çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma konusu ile ilgili keman eğitiminde uzman kişiler ile önceden yapılan planlar doğrultusunda görüşme yapılmıştır. Görüşülen kişiler görüşme sorularının açık ve anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir. Görüşme sırasında görüntü ve ses kaydı alınmıştır. Bant kayıtları çözümlenerek, soyadı abeceseli sırasına göre yazıya geçirilmiş ve yorumlanmıştır. Kaynak taraması sonucunda, keman eğitim literatüründe yer alan, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarına yer verilmiştir.

2. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, veri toplama teknikleri ile elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. Bunlar; “Keman Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi”, “Keman Eğitimcilerimizin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklarına Yönelik Yapılan Görüşme Sonuçlarının Değerlendirilmesi”, “Keman Eğitimine Yönelik Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Yayınlanmış Kaynaklar” olmak üzere üç alt başlık altında verilmiştir.

2.1. Keman Öğretim Elemanlarına Uygulanan Anketlerden Elde Edilen Bulgular ve Yorumları

Tablo 2.1.1. Keman Öğretim Elemanlarının Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımları

Cinsiyet	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kadın	12	33,3	5	50	17	37
Erkek	24	66,7	5	50	29	63
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.1.'de görüldüğü gibi, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının cinsiyetleri % 33,3 kadın, % 66,7 erkek; devlet konservatuvarları keman öğretim elemanlarının cinsiyetleri % 50 kadın, % 50 erkek olarak dağılım göstermektedir.

Bu bulgulara göre, eğitim fakültelerinde keman öğretim elemanlarının çoğunluğunun (% 66,7) erkek öğretim elemanlarından oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2.1.2. Keman Öğretim Elemanlarının Bağlı Buldukları Yüksek Öğretim Kurumlarına Göre Dağılımları

Seçenekler	f	%
Eğitim Fakültesi GSE Bölümü Müzik Eğitimi ABD	36	78,3
Devlet Konservatuarı	10	21,7
Toplam	46	100

Tablo 2.1.2.'de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının bağlı buldukları yüksek öğretim kurumları % 78,3 eğitim fakülteleri GSE bölümü müzik eğitimi ABD, % 21,7 devlet konservatuarları olarak dağılım göstermektedir. Buna göre anketleri cevaplandıran öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun eğitim fakültelerinde görev yaptıkları görülmektedir.

Tabloda, anketleri cevaplandıran öğretim elemanlarının oranları incelendiğinde; eğitim fakültelerinde anketleri yanıtlayan öğretim elemanlarının, devlet konservatuarlarındaki öğretim elemanlarına oranla bu araştırmaya daha ilgili oldukları söylenebilir.

Tablo 2.1.3. Keman Öğretim Elemanlarının Eğitim Durumları

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Ön Lisans	-	-	-	-	-	-
Lisans	9	25	4	40	13	28,3
Yüksek Lisans	9	25	3	30	12	26,1
Doktora/Sanatta Yeterlik	18	50	3	30	21	45,6
Diğer	-	-	-	-	-	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.3.'de görüldüğü gibi, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının % 25'i lisans, % 25'i yüksek lisans, % 50'si doktora/sanatta yeterlik; devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının ise % 40'ı lisans, % 30'u yüksek lisans ve % 30'u doktora/sanatta yeterlik programlarını tamamladıkları görülmektedir.

Bu bulgulara göre eğitim fakültelerinde görev yapan keman öğretim elemanlarının yarısının (% 50'sinin) doktora, diğer yarısının (% 50'sinin) lisans ve yüksek lisans programlarından mezun oldukları; devlet konservatuarlarında görev yapan keman öğretim elemanlarının çoğunun (% 40'ının) lisans ve birbirine yakın oranlarda yüksek lisans (% 30'unun) ve doktora (% 30'unun) programlarını tamamladıkları görülmektedir. Buna göre, müzik eğitim ana bilim dallarında görevli keman öğretim elemanlarının çoğunluğunun (%75'inin) lisans üstü eğitim yapmış olması ve bunlardan % 50'sinin bu alanda uzman olarak yetişmiş olması olumlu bir durum olarak gösterilebilir.

Ayrıca, eğitim fakültelerinde görev yapan keman öğretim elemanlarının çoğunluğunun doktora/sanatta yeterlik programlarını tamamlamış olmalarına karşın, devlet konservatuarlarında görev yapan keman öğretim elemanlarının yarıya yakınının (% 40'ının) lisans mezunu oldukları; bu durumun eğitim fakülteleri mezunlarının akademik kimliklerinin daha güçlü olduğunu düşündürmesine karşın, devlet konservatuarlarının performansa dönük yapılarından dolayı öğretim elemanlarının lisans eğitimini yeterli görüyor oldukları biçiminde de düşünülebilir.

Tablo 2.1.4. Keman Öğretim Elemanlarının Bağlı Buldukları Kurumlardaki Görevlendirilme Durumları

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kadrolu/Sözleşmeli	33	91,7	6	60	39	84,8
Ücretli	3	8,3	4	40	7	15,2
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.4.'de görüldüğü gibi, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının % 91,7'si kadrolu, % 8,3'ü ücretli; devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının % 60'ı kadrolu ve % 40'ı ücretli olarak görev yapmaktadır. Bu bulgu, eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dalları için olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir.

Bu bulgulara göre, keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun (% 84,8'inin) kadrolu görev yaptıkları, az sayıda (% 15,2) ücretli keman öğretim elemanının bulunduğu görülmektedir. Bu durum, eğitim fakültelerinde çalışan keman öğretim elemanlarının tamamına yakınının kadrolu olmalarına karşın, devlet konservatuarlarında görev yapan T.C. uyruklu öğretim elemanlarının yarıya yakınının kadrolu olduğunu göstermektedir. Eğitim fakültelerinin, devlet konservatuarlarına göre keman öğretim elemanlarının kadroları düşünüldüğünde, akademik kadrolarının daha yerleşmiş olduğu söylenebilir.

Tablo 2.1.5. Keman Öğretim Elemanlarının Kadro Unvanları

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Profesör	2	5,6	1	10	3	6,5
Doçent	-	-	1	10	1	2,2
Yardımcı Doçent	12	33,3	-	-	12	26,1
Öğretim Görevlisi	13	36,1	5	50	18	39,1
Okutman	4	11,1	-	-	4	8,7
Uzman	-	-	-	-	-	-
Diğer*	5	13,9	3	30	8	17,4
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.5.'de görüldüğü gibi, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının % 5,6'sı profesör, % 33,3'ü yardımcı doçent % 36,1'i öğretim görevlisi, % 11,1'i okutman; devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının % 10'u profesör, % 10'u doçent, % 50'si öğretim görevlisi unvanına sahiptir.

*Eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının % 13,9’u diğer seçeneğinde emekli yardımcı doçent (f: 1), araştırma görevlisi (f: 3), öğretim elemanı (f: 1); devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının % 30’u diğer seçeneğinde araştırma görevlisi (f: 1), öğretim elemanı (f: 2) unvanına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Bu bulgular, eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarındaki keman öğretim elemanlarının unvanlarının profesör, yardımcı doçent, öğretim görevlisi, okutman, araştırma görevlisi şeklinde dağılım gösterdiğini, doçent unvanına sahip keman öğretim elemanının bulunmadığını ortaya koymaktadır. Devlet konservatuarlarındaki keman öğretim elemanlarının unvanlarının ise profesör, doçent, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi şeklinde dağılım gösterdiğini, yardımcı doçent ve okutman unvanlarına sahip keman öğretim elemanlarının bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Buna göre; eğitim fakültelerinde görev yapan keman öğretim elemanlarının, kadro unvanlarının yarıya yakınının profesör ve yardımcı doçent olarak dağılım göstermesi, bu kurumlarda keman eğitiminin uzman eğitimciler tarafından yürütüldüğünü ve “bireysel çalgı keman eğitimi programı”nın bilimsel gelişimini olumlu etkileyebileceği düşünülebilir.

Tablo 2.1.6. Keman Öğretim Elemanlarının Mesleklerindeki Hizmet Süreleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1-5 yıl	11	30,6	5	50	16	35
6-10 yıl	5	13,9	1	10	6	13
11-15 yıl	9	25	-	-	9	19,5
16-20 yıl	4	11,1	2	20	6	13
21 yıl ve üstü	7	19,4	2	20	9	19,5
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.6.'da görüldüğü gibi, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının % 30,6'sı 1-5 yıl, % 13,9'u 6-10 yıl, % 25'i 11-15 yıl, % 11,1'i 16-20 yıl arası, % 19,4'ü 21 yıl ve üstü; devlet konservatuarları keman öğretimi elemanlarının % 50'si 1-5 yıl, % 10'u 6-10 yıl, % 20'si 16-20 yıl arası, % 20'si 21 yıl ve üstü deneyimle keman eğitimciliği görevini sürdürmektedir.

Bu bulgular, keman öğretim elemanlarının yarıya yakınının (% 48'inin) 1-10 yıl arası deneyimle keman öğretimini gerçekleştirmeleri, genç bir eğitimci kitlenin varlığını gösterebilir. Bununla birlikte yarıdan fazlasının (% 52'sinin) 11 yıl ve üstü deneyimle görev yapması, keman eğitiminin alanında uzman öğretim elemanları tarafından yürütüldüğünü göstermektedir.

Tablo 2.1.7. Öğretim Elemanlarının Öğrenimleri Boyunca Çalgı Eğitiminde Kemanın Bireysel Çalgı Olma Durumu

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	36	100	10	100	46	100
Hayır	-	-	-	-	-	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.7.'de görüldüğü gibi, eğitim fakültelerinde ve devlet konservatuarlarında görev yapan keman öğretim elemanlarının tamamı (% 100'ü); öğrenim yaşamları boyunca bireysel çalgı eğitimi kapsamında keman eğitimi almışlardır.

Bu bulgular, keman eğitiminin gerçekleştirildiği eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarının ve devlet konservatuarlarının tamamında, bireysel çalgı eğitimi kapsamında keman eğitimi almış öğretim elemanlarının görev yaptığını ortaya koymaktadır. Bu durumun, müzik eğitimi ana bilim dallarındaki ve devlet konservatuarlarındaki keman eğitiminin belirlenen amaçlara uygun olarak yürütülmesinde olumlu bir etken olduğu söylenebilir.

Tablo 2.1.8. Keman Öğretim Elemanlarının, Keman Eğitimcilerinin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitime Katkı Sağlamaları Gerektiği Düşüncesine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	33	91,7	8	80	41	89,1
Hayır	-	-	-	-	-	-
Kısmen	3	8,3	2	20	5	10,9
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.8.'de görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, keman eğitimcilerinin yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitime katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine yönelik görüşlerini; eğitim fakülteleri % 91,7 “evet”, % 8,3 “kısmen”; devlet konservatuarıları % 80 “evet”, % 20 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre, keman eğitiminin gerçekleştirildiği eğitim fakülteleri ve devlet konservatuarılarında keman öğretim elemanlarının tamamı (% 100’ü), keman eğitimcilerinin yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitime katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılmaktadırlar.

Tablo 2.1.9. Keman Eğitimcilerimizin Ortaya Koyduğu Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynakların Kullanılma Durumları

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	23	63,9	3	30	26	56,5
Hayır	-	-	3	30	3	6,5
Kısmen	13	36,1	4	40	17	37
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.9.'da görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, keman eğitimcilerimizin ortaya koyduğu yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili kaynakları kullanma durumlarını; eğitim fakülteleri % 63,9 “evet”, % 36,1 “kısmen”; devlet konservatuvarları % 30 “evet”, % 40 “kısmen”, % 30 “hayır” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, keman eğitimcilerimizin ortaya koyduğu yöntem-tekniik ve dağar ile ilgili kaynakların öğretim elemanları tarafından büyük ölçüde (% 93,5) kullanılmakta olduğunu göstermektedir.

**Tablo 2.1.10. Keman Eğitimcilerimizin Hazırlamış Oldukları Yöntem-
Teknik ve Dağar İle İlgili Kullanılan Kaynakları**

Kullanılan Kaynaklar *	Eğitim Fakültesi	Devlet Konservatuarı
Yazar ve Kitap Adı	f	f
Edip Günay ve Ali Uçan, “Çevreden Evrene Keman Eğitimi”	29	2
Ömer Can, “Keman Eğitimi I-II-III”	27	2
Oktay Dalaysel “Keman İçin Gam Çalışmaları ve Yay Çeşitleri”	12	2
Ali Uçan, “Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar”	10	2
Şeyda Çilden ve Yılmaz Şendurur, “Keman İçin Piyano Eşlikli Albüm”	9	-
Ömer Can, “Keman Eğitimi IV” (Düetler Albümü)	4	-
Semra Fayez, “Başlangıç Keman Eğitimi”	4	-
Feridun Büyükaksoy, “Keman Eğitimi Yöntem ve Teknikleri”	3	-
Cemalettin Göbelez, “Keman”	3	-
Tuğrul Göğüş “Keman Öğreniyorum I-II-III”	2	-
Edip Günay ve Ali Uçan, “Mektupla Keman Eğitimi”	1	-
Kadir Karkın, “Keman Albümü”	1	-
Ali Uçan, “AGSL İçin Keman Eğitimi Ders Kitabı Hz.”	1	-

Tablo 2.1.10.’da görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, keman eğitimcilerimizin hazırlamış oldukları yöntem-tekni ve dağar ile ilgili kaynaklardan

* Birden fazla kaynak adı belirtilmiştir.

çoğunlukla “Ali Uçan, Edip Günay; Çevreden Evrene Keman Eğitimi” (f:31), “Ömer Can Keman Eğitimi I-II-III” (f:29), “Oktay Dalaysel Keman İçin Gam Çalışmaları ve Yay Çeşitleri” (f:14), “Ali Uçan Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar” (f:12) kaynaklarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Daha düşük frekans ile gösterilen diğer kaynaklardan da keman öğretim elemanlarının yeri geldikçe yararlandıkları söylenebilir.

Tablo 2.1.11. Keman Öğretim Elemanlarının, Üretilen Kaynaklarda Yer Alan Açıklayıcı Bilgilerin Yeterli ve Doyurucu Olma Durumuna İlişkin Görüşleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	11	30,6	1	11,1	12	26,7
Hayır	4	11,1	3	33,3	7	15,5
Kısmen	21	58,3	5	55,6	26	57,8
Boş	-	-	1	-	1	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.11.'de görüldüğü gibi, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanları üretilen kaynaklarda yer alan açıklayıcı bilgilerin yeterli ve doyurucu olma durumuna ilişkin görüşlerini; % 30,6 “evet”, % 11,1 “hayır”, % 58,3 “kısmen”; devlet konservatuvarları keman öğretim elemanları ise % 11,1 “evet”, % 33,3 “hayır”, % 55,6 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, keman eğitimcilerinin hazırlamış olduğu kaynaklarda yer alan açıklayıcı bilgilerin, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanları tarafından çoğunlukla (%88,9) yeterli ve doyurucu bulunduğu; devlet konservatuvarları keman öğretim elemanları tarafından çoğunlukla (%88,9) yeterli ve doyurucu bulunmadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Cihat Aşkın ile yapılan görüşmeden elde edilen bulgulara göre ise, keman eğitimine yönelik yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakların; “çalgı ile ilgili tüm teknik bilgi ve becerileri içermesi; müzikal ve biçimsel bilgileri açıklayıcı olarak

betimlemesi, keman tekniği ile ilgili bilgilerin eserler ile bütünleşmiş bir çalışma olarak ilerlemesi” gerekmektedir (bkz. s. 36).

Tablo 2.1.12. Keman Öğretim Elemanlarının, Tür ve Biçim Açısından Gelişim Basamaklarına Uygun Yeterli Kaynak Üretildiğine Yönelik Görüşleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	2	5,5	2	22,2	4	8,9
Hayır	23	63,9	3	33,3	26	57,8
Kısmen	11	30,6	4	44,5	15	33,3
Boş	-	-	1	-	1	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.12.’de görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, tür ve biçim açısından gelişim basamaklarına uygun yeterli kaynak üretildiğine yönelik görüşlerini; eğitim fakülteleri % 5,5 “evet”, % 63,9 “hayır”, % 30,6 “kısmen”; devlet konservatuarları % 22,2 “evet”, % 33,3 “hayır”, % 44,5 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, müzik eğitimi ana bilim dallarında görevli keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğuna (% 94,5’ine) ve devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğuna (% 77,8’ine) göre, tür ve biçim açısından gelişim basamaklarına uygun yeterli kaynak üretilmediğini ortaya koymaktadır. Feridun Büyükaksoy ile yapılan görüşmeden elde edilen bulgulara göre, “literatürde yer alan kaynaklarda; müzikal form, müziksel anlatım terimleri; eser ile ilgili açıklayıcı, tanımlayıcı bilgilere de yer verilerek eğitsel özelliklerinin pekiştirilmesi gerektiği” düşüncesi (bkz. s. 41), bu tabloda ortaya çıkan sonuç ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 2.1.13. Keman Öğretim Elemanlarının, Üretilen Kaynaklarda Yer Alan Örneklerin Öz ve Biçim Açısından Estetik Doyuruculuk Taşıdığına Yönelik Görüşleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	4	11,1	3	33,3	7	15,5
Hayır	6	16,7	2	22,2	8	17,8
Kısmen	26	72,2	4	44,5	30	66,7
Boş	-	-	1	-	1	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.13.'de görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin öz ve biçim açısından estetik doyuruculuk taşıdığına yönelik görüşlerini; eğitim fakülteleri % 11,1 “evet”, % 16,7 “hayır”, % 72,2 “kısmen”; devlet konservatuvarları % 33,3 “evet”, % 22,2 “hayır”, % 44,5 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin, müzik eğitimi ana bilim dallarındaki keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğuna (% 88,9'una) göre öz ve biçim açısından estetik doyuruculuk taşımadığını; devlet konservatuvarlarındaki keman öğretim elemanlarının çoğunluğuna (% 77,8'ine) göre, öz ve biçim açısından estetik doyuruculuk taşıdığını ortaya koymaktadır.

Tablo 2.1.14. Keman Öğretim Elemanlarının, Üretilen Kaynaklarda Yer Alan Örneklerin Müziksel Anlatım Yönünden Yeterli Olduğuna Yönelik Görüşleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	5	13,9	3	33,3	8	17,8
Hayır	5	13,9	3	33,3	8	17,8
Kısmen	26	72,2	3	33,4	29	64,4
Boş	-	-	1	-	1	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.14.'de görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin müziksel anlatım yönünden yeterli olduğuna yönelik görüşlerini; eğitim fakülteleri % 13,9 “evet”, % 13,9 “hayır”, % 72,2 “kısmen”; devlet konservatuvarları % 33,3 “evet”, % 33,3 “hayır”, % 33,4 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, müzik eğitimi ana bilim dallarındaki keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğuna (% 86,1'ine) ve devlet konservatuvarlarındaki keman öğretim elemanlarının çoğunluğuna (% 66,7'sine) göre, üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin, müziksel anlatım yönünden tam yeterli olmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 2.1.15. Keman Öğretim Elemanlarının, Keman Eğitimcilerimizin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitimine Yeterli Nicelikte Katkı Sağladıklarına Yönelik Görüşleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	4	11,1	3	33,3	7	15,6
Hayır	9	25	-	-	9	20
Kısmen	23	63,9	6	66,7	29	64,4
Boş	-	-	1	-	1	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.15.'de görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine yeterli nicelikte katkı sağladıklarına yönelik görüşlerini; eğitim fakülteleri % 11,1 “evet”, % 25 “hayır”, % 63,9 “kısmen”; devlet konservatuvarları % 33,3 “evet”, % 66,7 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, müzik eğitimi ana bilim dallarındaki keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğuna (% 88,9'una) ve devlet konservatuvarlarındaki keman öğretim elemanlarının çoğunluğuna (% 66,7'sine) göre, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkılarının, nicelik açısından yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte; Tablo 2.1.12. ve 2.1.14.'te belirtilen yorumlar ve keman eğitiminde uzman kişiler ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda (bkz. s. 35,41,44,47,54,65), keman eğitimine yönelik yeterli nicelikte kaynak üretilmediği, dolayısıyla bu alanda yetersiz kalan çalışmaların keman eğitimcileri tarafından yeniden gözden geçirilerek yeni kaynakların oluşturulması gerektiği söylenebilir.

Tablo 2.1.16. Keman Öğretim Elemanlarının, Keman Eğitimcilerimizin Literatürde Yer Alan Kaynaklarına İlişkin Görüş ve Önerileri

Görüş ve Öneriler	Eğitim Fakültesi	Devlet Konservatuvarı
	f	f
Keman eğitimcilerimizin, ulusal nitelikler taşıyan kaynaklar hazırlamaları yararlı olacaktır.	15	1
Keman eğitiminde kullanılan çalma tekniklerine ilişkin, açıklayıcı bilgi ve çalışmaların olmadığını düşünüyorum.	12	-
Literatürde yer alan kaynakların sayıca az olduğunu düşünüyorum.	8	2
Kaynaklar; alana, amaca, yaşa göre hazırlanarak (uygun olarak) düzenlenmelidir.	8	-
Yöntem-teknik açısından yeterli kaynak olmadığını düşünüyorum.	4	-
Yeni kaynaklar yayımlanmalı.	4	-
Yöntem-teknik ile ilgili kaynaklarda kolaydan-zora yöntemi kullanılmalı.	3	1
Keman eğitimcilerinin; keman eğitim programını görüşmelerine, tecrübelerini [deneyimlerini] paylaşımlarına, uygulamalı çalışmalar yapmalarına olanak tanıyacak etkinlikler düzenlenmeli, bu çalışmalar kitap haline getirilerek yayımlanmalı.	3	-
Üniversiteler bünyesinde yer alan devlet konservatuvarlarının birbirleriyle olan iletişimlerinin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	-	1

Tablo 2.1.16.'da görüldüğü gibi; keman öğretim elemanları, keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarına ilişkin; “keman eğitimcilerimizin ulusal nitelikler taşıyan, kaynaklar hazırlamaları yararlı olacaktır” (f:16), “keman eğitiminde kullanılan çalma tekniklerine ilişkin açıklayıcı bilgi ve çalışmaların olmadığını düşünüyorum” (f:12), “literatürde yer alan kaynakların sayıca az olduğunu düşünüyorum” (f:10), “kaynaklar; alana, amaca, yaşa göre hazırlanarak düzenlenmelidir” (f:8) şeklinde görüş ve öneri belirtmişlerdir. Daha düşük frekanslarda farklı görüş ve öneriler de getirilmiştir.

Ali Uçan ile yapılan görüşmeden elde edilen bulgulara göre; keman eğitimi ile ilgili kaynaklar oluşturulurken, “Türk kültürü temel alınarak ulusaldan evrensele, evrenselden ulusala ilkeleriyle; yeni buluşlar, öneriler, çözümler değerlendirilerek çok yönlü çalışma gerekliliği, kaynaklarda keman eğitiminin; genel, özengen, mesleki boyutları; keman öğrenen kişilerin kemana başlama ve öğrenme yaşlarının değişkenlik göstermesi bakımından literatürün güncellenmesi gerektiği” düşüncesi (bkz. s. 65) ve keman eğitiminde uzman diğer eğitimcilerin görüşleri de göz önünde bulundurulduğunda keman eğitimcilerinin önerileri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 2.1.17. Literatürde Yer Alan Yöntem-Teknik ve Dağar ile İlgili Kaynaklarda Öğrenci Gelişimini Artırmaya Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüş ve Önerileri

Görüş ve Öneriler	Eğitim	Devlet
	Fakültesi	Konservatuarı
	f	f
Literatürde metotlar bulunmaktadır. Dağar niteliğinde ulusal özellikler taşıyan kaynaklar daha faydalı olabilir.	10	1
Yöntem-tekniik ile ilgili kaynaklarda kazandırılmak istenen davranış açıklanmalı, bilgi verilmeli (özellikle yay tekniği).	7	1
Amaçlara yönelik davranışların kazandırılmasında estetik ve melodik değer taşıyan örneklere yer verilmeli.	5	-
Dağar ile ilgili kaynaklarda, düo, trio, kuartet gibi çalışmalara yer verilmeli.	5	-
Çocuklara yönelik keman eğitimi metotlarına ihtiyaç duyulmaktadır.	4	-
Müziksel anlatımı geliştirici çalışmalar olmalı.	3	1
Öğrencinin yaratıcı kimliğini geliştirmeye yönelik olmalı.	3	-
Öğrenciye verilen ödevin, öğrenci tarafından nasıl çalışılacağı ve çalışılacağı açıklanması yönünde yol gösterici bilgiler verilmelidir.	1	2
Teknik çalışmalara yer veren, Türk ve Dünya literatüründen örnekler taşıyan bir kaynak oluşturulabilir.	2	-
Entonasyon problemlerini çözmeye yönelik türkü, tekerleme ağırlıklı metot ve dağar hazırlanabilir.	1	-
Keman eğitiminde üniteleri, konuları, amaçları, davranışları içeren eğitim CD'leri gibi görsel materyaller üretilmeli.	1	-
Keman eğitimine yeni başlayan öğrenciler için sahne deneyimi kazanmalarına yönelik dinleti parçalarına yer verilmeli.	1	-

Tablo 2.1.17.'de görüldüğü gibi keman öğretim elemanları, yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarda öğrenci gelişimini artırmaya yönelik; “literatürde metotlar bulunmaktadır. Dağar niteliğinde ulusal özellikler taşıyan kaynaklar daha faydalı olabilir” (f:11), “yöntem-teknik ile ilgili kaynaklarda kazandırılmak istenen davranış açıklanmalı, bilgi verilmeli” (f:8), “amaçlara yönelik davranışların kazandırılmasında estetik ve melodik değer taşıyan örnekler yer verilmeli” (f:5), “dağar ile ilgili kaynaklarda, düo, trio, kuartet gibi çalışmalara yer verilmeli” (f:5) şeklinde görüş ve öneri belirtmiştir. Bu bulgular, Tablo 2.1.12., Tablo 2.1.14., Tablo 2.1.15. ve Tablo 2.1.16.'da yer alan yorumlar ile tutarlılık göstermektedir.

Tablo 2.1.18. Keman Öğretim Elemanlarının Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklar Açısından Keman Eğitiminde Kullanılmak Üzere Kaynak Hazırlamaya Yönelik Yaklaşımları

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Evet	19	52,8	4	40	23	50
Hayır	3	8,3	3	30	6	13
Kısmen	14	38,9	3	30	17	37
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.18.'de görüldüğü gibi, keman öğretim elemanları, yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitiminde kullanılmak üzere kaynak hazırlamaya yönelik yaklaşımlarını; eğitim fakülteleri % 52,8 “evet”, % 8,3 “hayır”, % 38,9 “kısmen”; devlet konservatuvarları % 40 “evet”, % 30 “hayır”, % 30 “kısmen” olarak belirtmişlerdir.

Bu bulgular, müzik eğitimi ana bilim dalları keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun (% 91,7'sinin); devlet konservatuvarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğunun (% 70'inin) yöntem-teknik ve dağar ile kaynaklar açısından keman eğitiminde kullanılmak üzere kaynak hazırlamaya yönelik olumlu görüş belirttiğini ortaya koymaktadır.

Bu durum, literatürde var olan kaynakların yanında yeni kaynaklara ihtiyaç duyulduğunu göstermesinin yanında; keman öğretim elemanlarının böyle bir çaba içine girebileceklerine ilişkin ipuçlarını da vermektedir.

Tablo 2.1.19. Kaynak Hazırlamaya Yönelik Yaklaşım Gösteren Keman Öğretim Elemanlarının Tercihleri

Seçenekler	Eğitim Fakültesi		Devlet Konservatuvarı		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Yöntem-Teknik	3	14,3	1	25	4	16
Dağar	7	33,3	-	-	7	28
Yöntem-Teknik, Dağar	11	52,4	3	75	14	56
Boş	15	-	6	-	21	-
Toplam	36	100	10	100	46	100

Tablo 2.1.19.'da görüldüğü gibi, kaynak hazırlamaya yönelik yaklaşım gösteren keman öğretim elemanlarının tercihleri; eğitim fakülteleri % 14,3 “yöntem-tekni”, % 33,3 “dağar”, % 52,4 “yöntem-tekni, dağar”; devlet konservatuarları % 25 “yöntem-tekni”, % 75 “yöntem-tekni, dağar” olarak dağılım göstermektedir.

Bu bulgular, Tablo 2.1.18.'de keman öğretim elemanlarının keman eğitimine katkı sağlamaya yönelik yaklaşımlarıyla da ilişkilendirildiğinde, bu tercihlerin yarıdan fazlasının yöntem-tekni, dağar niteliğini içerisinde barındıran yeni kaynakların üretilmesi gerektiği düşüncesini ortaya koymaktadır.

2.2. Keman Eğitimcilerimizin Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Kaynaklarının Değerlendirilmesine Yönelik Yapılan Görüşmeler

2.2.1. Görüşülen	: Cihat AŞKIN
Görüşen	: Aycan TORLULAR
Görüşme Tarihi	: 08.05.2005
Görüşme Saati	: 12.10
Görüşme Yeri	: İstanbul Teknik Üniversitesi Müzik İleri Araştırma Merkezi, İstanbul

Özgeçmiş:

İstanbul'da doğan Cihat Aşkın, keman eğitimine 11 yaşında, İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuarında Prof. Ayhan Turan ile başladı ve 1989'da mezun oldu. Daha sonra Londra'da Kraliyet Müzik Kolejinde Prof. Rodney Friend ve City Üniversitesi'nde Prof. Yfrah Neaman ile çalışmalarına devam ederek doktorasını tamamladı, 1998 yılında İTÜ'den "Doçent" unvanını aldı.

Türkiye'de ve daha birçok ülkede konserler, resitaller veren Aşkın, Necil Kazım Akses ve Ulvi Cemal Erkin Keman Konçertoları'nın ilk CD kayıtlarını ve bunun yanında da yaklaşık 45 Türk eserinin kayıtlarını gerçekleştirmiştir. Ayrıca katıldığı birçok yarışmadan ödüller almıştır.

1999 yılında İsrail'e, Uluslararası Keshet Eilon Keman Yaz Müzik Okuluna ders vermek için davet edilmiş, burada eğitim etkinliklerinde bulunmuş, gördüğü ilgi üzerine 5 sene boyunca sürekli davet almıştır.

Eğitim alanındaki tecrübeleri ile, Türkiye'nin her yöresindeki çocuklara kemani tanıtmayı ve çaldırmayı amaçlayan, "Cihat Aşkın ve Küçük Arkadaşları" projesini başlatmış, bu projeyi birçok ilde de harekete geçirmiştir. 2001 Kasım ayında Bursa Devlet Konservatuarında başladığı çalışmalarını, doğu illerinde de hayata geçirmeye hazırlanmaktadır.

Cihat Aşkın, İstanbul Oda Orkestrası ve İTÜ Oda Orkestrasının kurucusudur. Aynı zamanda, İstanbul Modern Müzik Topluluğunun solistliğini yapmaktadır. Keman

sanatçılığının yanında, keman ve değişik topluluklar için besteleri ve düzenlemeleri bulunmaktadır.

Halen, İstanbul Teknik Üniversitesinde Öğretim Üyesi olarak çalışmaktadır.

Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Katılıyorum. Eskiden keman sanatçıları aynı zamanda besteler yapıyorlardı, yani bu 18. yy'da, 19. yy'da, 20. yy'ın başlarında; fakat daha sonra yorumculuk mesleği çok ayrı olarak gelişti. Bestecilik, yorumculuk çok ayrıldı. Ama ilk zamanlarda, 19. yy'da Romantik Dönemde bestecilik ve yorumculuk bir bütündü, dolayısıyla bir enstrüman yorumcusu aynı zamanda besteler de yapabiliyordu. Bu meslek dalları ayrıldığı için şimdi sadece yorumcular; yorumluyorlar, eser çalıyorlar. Sadece besteciler beste yapıyorlar ama ben inanıyorum ki, keman sanatçılarının ve keman eğitimcilerinin kemana ait hem eğitim repertuarını hem de çalgı repertuarını geliştirmeleri gerekiyor, çünkü kemanın uzmanı olan keman eğitimcileri ve bestecileri bunu çok daha iyi yapabilecek nitelikte. Bir piyanistin keman eseri yazmasındansa, bir keman eğitimcisinin ya da kemancının keman eseri yazması daha doğru... Keman eğitim müziği ve çalgı müziği alanında...

Keman eğitimcilerimizin, literatürde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Maalesef, Türkiye'de düşünmüyorum. Çünkü, Türkiye'de keman eğitimcilerimizin çok büyük gayretlerle yaptığı çalışmalar var, yani onlar o çalışmalarını sonuna kadar götürmüşler iyi şekilde yapmışlar, fakat bunların sayısı çok az... Yani nicelik açısından ben uygun olduğunu düşünmüyorum. Yanlış anlama olmasın, fakat nicelik açısından çok fazla eser yok, çok fazla eğitimle ilgili materyal yok maalesef... Bunun için, çok az sayıda zannediyorum keman metodu var Türkiye'de yazılmış. Bazı keman eğitimcilerimizin, keman için eserleri var, etütleri var, hatırlayabildiğim kadarıyla, Ali Uçan'ın bir keman metodu var. Edip Günay ile beraber yaptığı keman metodu var. Oktay Dalaysel'in bir gam metodu var. Son zamanlarda Hazar Alapınar'ın keman için yazdığı küçük parçalar eğitim müziği olarak dahil oldu. Ama onun dışında maalesef keman eğitim müziği alanında pek bir çalışma yapılmadı bugüne kadar.

Ben şahsen bir keman metodu yazıyorum. Ben bir söz verdim. Hatta, sizin Bursa'da Eğitim Fakültesi'nde, Yaşar Kemal Alim Beyefendiye söz verdim. Hala bitiremedim. Onun için öyle bir çalışma yapıyorum ve yakında tamamlayacağım. Eğitim müziği anlamında...

Keman eğitimi ile ilgili kaynakların oluşturulmasında nasıl bir yol izlenmelidir?

Şimdi ben şuna inanıyorum. Ulusal değerler olmadan, evrensel değerlere ulaşmak mümkün değil. Çünkü insan kendi kültürüne yabancı bir kültür ile haşır-neşir olduğu zaman çok zorluk çeker, yabancılık çeker. İlk önce keman eğitimini insanın kendi kültürüne vakıf olarak alması çok daha doğru geliyor bana. Ben inanıyorum ki, ilk önce yerelden yola çıkarak, biraz daha genişleterek çevreyi; yerel, ulusal ve evrensel eserler; evrensel etütler, müzikler yapılabilir. Mesela bu 1900'lü yılların başında Maia Bang tarafından yazılan bir metot vardı. Amerika'da yazılmış bir metot, dünyanın bütün müziklerini içeriyor. Yani; İsveç şarkısı, Rus şarkısı, işte Amerikan şarkısı, Oryantal şarkı diye böyle bir enteresan işte, bizim nağmelere benzer şarkılar, bu tip şeyleri keman müziğinde kullanmış. Çünkü, düşünülecek olursa bütün dünyada keman öğrencileri bunu çalacak olurlarsa, o zaman hep kendilerine ait tatları, zevkleri bulabiliyorlar. Ama Türkiye'de tabi, ulusal metotların eksikliği çok fazla, yani Türkçe yazılmış metoda ihtiyacımız var bizim... İşte ben bunun açığını kapatmak için bir çalışma başlattım. Kendimize ait melodilerle biraz Batı melodileri de ekleyerek böyle bir evrensel çalışma yapacağım. Ama burada ulusal renkler biraz fazla olacak, Türkçe olacak. Fakat İngilizce de olacak bu şeyin içinde, açıklamalarda...

Bütün kemancılara yönelik, ama daha çok profesyonel hocalara hitap etmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü; o hocalar eğer o şekilde bir metot uygularlarsa, sıfırdan keman öğrenenler için, çok daha faydalı olur. Ben şimdi, çocuk pedagojisi konusuna biraz yabancıyım. Yani çocuk derken, 6-7 yaşındaki çocukların başlatılması konusunda ben uzman bir insan değilim. Yani keman tekniği konusunda uzmanım ama çocuk pedagojisi konusunda uzman değilim. Onu Eğitim Fakülteleri'nden yetişmiş arkadaşlarımıza bırakmayı, onların uzmanlık alanına giren konulara karışmamayı daha uygun buldum. Ama benim yazacağım keman metodu, konular halinde olacak yani metodolojik bir çalışma olarak; konularla gidecek, keman konusu, yay konusu, yayın

değişik teknikleri hakkında; başlangıç seviyesinden, son seviyeye kadar, konular halinde gidecek. Konular halinde gittiği için, bu daha çok keman öğrenmişleri, eğitimcileri ilgilendirecek, yani bir eğitimci onu bir rehber olarak aldığı zaman kendisine, oradan yararlanıp, çocuklara kendi öğreteceği güzel materyaller bulabilecek...

Keman eğitimi metodu oluşturulurken sizce öncelik verilmesi gereken unsurlar-özellikler nelerdir?

Metotlarda, herkese hitap edebilecek bir metot yazmak imkansız. Çünkü, neden; popülist bir yaklaşım olur, yani doğru bildiğiniz nedir o konuda çünkü teknolojinin, tekniğin tek doğrusu vardır. O tek doğru, daha önceki doğruların üstüne inşa edilmiş, günün en son değerlerini alan doğru, yani bunu oluşturmak için, bazı tezler olabilir. Yani x kişi, farklı tez sunabilir, başkası farklı tez sunabilir ama mümkün olduğu kadar bunları bir anlamda tutup, bir anlamda bir potada eritip en doğrusunu oluşturmak için bir sistem koymak gerekiyor. Benim yapmayı düşündüğüm sistemde, keman tutuş mesela ilk konu, keman tutuş konusunu nereden başladığı, keman tutuşunun hangi sporla alakalı olduğu, keman tutuşu için yapılacak bazı jimnastikler, keman tutarken kas ağrıları var. Mesela buna hiç değinilmedi bugüne kadar... Dünyada da çok az değinildi... Türkiye’de de çok az değinildi. Bir insanın kasları neden ağrır? Bir kemancı hastalığı neden olur? Neden insanların kolları kasılır, bir süre sonra keman çalmayı bırakırlar? Bütün bunlara cevap alabilecek nitelikte temel bazı bilgiler var. Yani daha önce eksik kalmış alanları ihtiva ediyor benim çalışmam...Fakat, tabi ki on sene sonra belki eskiyebilir, o zaman yeni araştırmacıların çıkıp, bunların üzerine ekleme yapmaları gerekebilir. Ama bu bakir kalmış bir alandır Türkiye’de... yani, keman çalmanın fiziği, kas hastalıkları vs... Bunlarla alakalı bazı egzersizler önereceğim. Tabi, bir doktor edasıyla önermeyeceğim bunları, sadece kemancı olarak, yararlı olduklarına inandığım şeyleri önereceğim. Dolayısıyla bu gibi konular içeriyor. Yani “bir çocuk keman çalmayı öğrenmek için, hangi sporlarla buraya başlamalı, hangi sporları yardımcı olarak yapabilmeli?”, diye birtakım konular da var bunun içerisinde...

Metot zaten bir sistemdir, bir yoldur, birbirini takip eden silsileler... Yani, nasıl çalışılacağı, ne şekilde – sistematik bir şekilde yürütüleceğidir çalışmanın. Dolayısıyla herkesin kendi görüşü vardır, buna göre ama her kurum kendine göre bir müfredat

yapabilir, bu metot demek değil, yani eğitim fakültesi bir müfredat yapabilir der ki; dört sene içerisinde ben şu şu seviyeye kadar geleceğim der, bu ayrı bir şey... Ama bunu izlerken, değişik metotlar kullanılabilir, değişik metotlardan faydalanabilir, o onun sistemidir. Kendi bir müfredatıdır, bir eğitim sistemi... Ama örnek veriyorum, der ki Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi; biz Cihat Aşkın'ın metodunu kullanarak bunu oluşturacağız. Ya da Edip Günay'ın metodunu oluşturarak bunu kullanacağız... Bunlar ayrı şeyler ama genel olan seviye, yani birinci pozisyon, ikinci pozisyon, üçüncü pozisyona ne kadar zamanda gelecek? Bazıları, ikinci pozisyondan başlatmıyor, direkt üçüncü pozisyondan başlatıyor... Öyle değişik şeyler de var. Yani çok değişik sistemler... Bunlar ne ölçüde kabul görürse çoğunluğun kararına göre, onlar uygulanabilir müfredat olarak ama metot olarak her kuruma göre ayrı metot yazmanın ben gerekliliğine inanmıyorum açıkçası; bütün, özde geneli kapsamalı, şekiller olarak ayrılabilir tabi, diye düşünüyorum...

Literatürde yer alan kaynaklarda başka ne gibi eğitsel özellikler olması gerekir?

Keman tekniği zaten bir bütün... Keman tutuşundan başlayarak; tarihçesinden, onun akort kulaklarından, tellerinden, köprüsünden, kuyruğundan, tuşesinden tutup da her konuda bilgi sahibi olmalı bence bir kemancı... Bütün bunların yanında, sağ ve sol el tekniği konusunda bütün bilgileri içermeli. Onun dışında müzikal bilgileri içermeli diye düşünüyorum. Nasıl cümle yapısı? Kemanda seslerin nasıl çıktığı? Birtakım fiziksel, müzikal gerçekleri ortaya koymalı diye düşünüyorum, onun yanında kemanın tarihi çok önemli... Fakat şu daha iyi olacak, şöyle bir açıklama yapmak; keman tekniği keman eserleriyle beraber gider. Besteciler keman eserleri yaparlar, keman eğitimcileri de keman tekniği ile alakalı metotlar yazarlar, etüt kitapları yazarlar, bunlar bir paralelde gitmiştir bütün dünyada. Yani Beethoven'in keman konçertosunu yazdığı zaman 1800'lü yılların başında, Kreutzer keman için 42 etüdünü yazmıştı. Yine Kreutzer'in 42 etüdündeki teknikler zaten Beethoven'in keman konçertosunda da var. Şimdi biz buna göre şöyle bir sistemden yola çıkmalıyız. Dünyadaki, keman literatüründeki önemli teknik zorlukları kapsayabilecek, keman etütleri yazılmalı, keman tekniği o dereceye kadar ilerletilmeli diye düşünüyorum. Her türlü tekniği, en

son gelen tekniđi iřlemeli tabi ki, yani bunlar belli bir kategorizasyon içerisinde sıfırdan yukarıya dođru gitmeli, kolaydan zora dođru gitmeli diye dūřunuyorum.

Her ũlke için aynı, teknik aynı, teknik değişmiyor. Fakat kũltũrler ayrı, kũltũrler değişiyor. Tũrk kũltũrũ var, bir Alman, Rus kũltũrũ var. Ama Rus tekniği, Alman tekniği, Tũrk tekniği olmamalı bence... O tekniklerin de kũltũrleri var, hani Rus tekniği şoyledir, bũyledir diyoruz ama Rus ekolũ o... Ekol olarak, kũltũrel anlamda beslenmiş bir ekol, onun için teknik bir bũtũn, bir tek Örnek fakat, kũltũr çok ayrı tabi, o kũltũrũ mutlaka eşitlendirmeliyiz zaten... Benim tarzım biraz daha farklı, ben kolaydan zora doğru giderken, konulara ayırdım. X konuda kolaydan zor, x konuda kolaydan zor... Dolayısıyla, benim yazacağım metot konularla alakalı olacak yani “yay tekniği” diyeceğim. Mesela “legato tekniği”, legato tekniğini kullanarak kolaydan zora doğru ne kadar eser yaratılmışsa, sadece legato tekniğini inceleyecek, bir fasikũl olacak... Ondan sonra spiccato tekniği, çift ses tekniği, tamamen bunlarla alakalı bir şey benim yaptım...

Keman eğitiminde yer verilmek ũzere yayımlanmış olan kaynaklarınız ve onların oluşma sũreleriyle ilgili bilgi verir misiniz?

Keman eğitimi ile ilgili bir çalışma yapmadım bugũne kadar... Bũyũk bir çalışma yapmak istiyorum, onun için bunu kısa zamanda bitirmem çok zor ama daha yayımlamadım birkaç tane kũũk etũt var bu anlamda, onları yayımlamadım, kendim için kullandım. İşte bunları yani yeni çıkacak olan metodumda inşallah yayımlayıp, kamunun hizmetine sunmak istiyorum.

Çok teřekkũr ederim.

Ben teřekkũr ederim.

Cihat Aşkın, keman eğitimine yũnelik çalgı dağarının, kemanın uzmanı olan eğitimciler ve keman sanatçıları tarafından oluşturulması gerektiği dũřũncesindedir.

Tũrk keman eğitimcilerinin keman eğitimi ile ilgili literatũrde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olmadığı; keman eğitimi ile ilgili kaynaklar oluşturulurken yerelden ulusala, ulusaldan evrensele yũnelik bir yol izlenmesi gerektiği gũrũřũndedir.

Keman eğitiminde teknik ilkesinin her zaman bir ve tek olduğu; yöntem-teknik çalışmalarının kuruma veya alana göre yapılamayacağı fakat kendi içerisinde sınıflandırmalar ile ayrılabilceği, bu çalışmanın amaca götüren davranışların kazanılmasına yardımcı olabilecek sistemli bir çalışma olması gerektiği görüşündedir.

Keman eğitimine yönelik yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakların; kemanın tarihçesi, fiziksel yapısı ve kullanım tekniği konularından başlayarak çalgı ile ilgili tüm teknik bilgi ve becerileri içermesi; kaynaklarda yer alan çalışmaların ulusal kaynaklı eserlerden oluşması, müzikal ve biçimsel bilgileri açıklayıcı olarak betimlemesi, keman tekniği ile ilgili bilgilerin eserler ile bütünleşmiş bir çalışma olarak ilerlemesi gerektiği düşüncesindedir.

2.2.2. Görüşülen	: Prof. Feridun BÜYÜKAKSOY
Görüşen	: Aycan TORLULAR
Görüşme Tarihi	: 13.05.2005
Görüşme Saati	: 11.55
Görüşme Yeri	: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi ABD, Ankara

Özgeçmiş:

Feridun Büyükaksoy, 1945'te Konya Ereğlisi'nde doğdu. Müzikle yakınlığı, ilkokul sıralarında aldığı mandolin dersleriyle başladı. 1960'da İstanbul Öğretmen Okulundaki Müzik Seminerine seçilmekle ilk ciddi müzik eğitimine başlamış oldu. Burada Ekrem Zeki Ün ve Tahir Sevenay gibi tanınmış keman eğitimcilerinden keman dersleri aldı.

1963'te Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümüne girdi. 1966'da Kütahya Kız İlköğretmen Okuluna müzik öğretmeni olarak atandı.

1972'de Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde açılan keman sınavını kazanarak keman asistana oldu. Burada keman eğitimcisi Hasan Hüseyin Akbulut ile çalıştı. 1974'te Milli Eğitim Bakanlığının açtığı yurtdışı öğrenim bursları yarışması sonucu, Federal Almanya Freiburg Devlet Yüksek Müzik Okuluna sınavla kabul edildi.

Burada Prof. W. Marschner ve J. Falkenrouth'dan keman, oda müziği ve orkestra dersleri aldı.

1976'da yurda dönerek Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde keman öğretmeni olarak göreve başladı. 1982'de Kurumun Gazi Üniversitesine bağlı Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümüne dönüşmesiyle Sanatta Yeterlik çalışmalarını tamamladı. Kişisel konserler ile birlikte Üniversitenin Akademik Orkestrasıyla birçok konser verdi.

1987'de Yardımcı Doçent, 1990'da Doçent unvanını aldı. Bolu Üniversitesinde ve Gazi Üniversitesinde, Profesör kadrosuyla görev yaptı. 2004 yılında emekli oldu.

Halen, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde ücretli öğretim elemanı olarak görev yapmaktadır.

Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Yani, keman eğitimine katkı sağlamak için keman eğitimcilerimizin kendi görüşleri, çalışmaları, kendi ders notları vardır. Bu ders notlarını böyle anlatma yani tabir olarak ifade etme bakımından yazmaları çok güzel olur. Kitabımda yapmam gereken çalışmaları, yöntemleri; çeşitli kaynaklardan yararlanarak, analize ederek yazdım.

Her keman hocasının, eğitimcisinin çok değişik yöntemleri vardır. Herkesin bu değişik yöntemleri, kaynakları birbirine aktarması fevkalade daha yararlı olabilir. Kendimizi ve beraber çalıştığımız arkadaşlarımızı geliştirir. Her şey bunun içindir. Bu konuda söyleyeceklerim kesinlikle bu yönde, yani böyle olması gerekir.

Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Nicelik olarak pek yeterli olduğunu sanmıyorum. Keman literatüründeki eserlerimizin maalesef daha zengin olması gerekir. Bu eserlere ulaşmak o kadar zor değildir. Bu alanda o kadar çok yazılmış keman eseri var ki, kendi çalgımız bakımından onları edinmek bir akademisyenin en büyük görevidir. Bunları ne kadar çok çeşitlendirirsek o kadar güzel olur. Bugün en büyük zafiyetimiz her öğrenciye aynı eseri çaldırmak oluyor bazen. Farklı seviyelerde çok fazla değişik eser var. Ama

bakıyorsunuz bir öğretmen kendi birkaç öğrencisine aynı eseri çaldırıyor. Bunun belki yararları da vardır. Yani zararlı olacağını söyleyemem ama bu kadar fazla eseri nasıl tanırırsınız? Çaldırarak seslendirerek tanırırsınız. O halde her öğrenciye değişik eserler vermeli ki onlar birbirlerinden duyarak yeni eserler olduğunu görmeli. Sözü fazla uzatmadan nicelik açısından pek fazla bulmuyorum, yani daha da artmasında yarar var.

Keman eğitimi ile ilgili kaynakların oluşturulmasında nasıl bir yol izlenmelidir?

Şimdi gönül arzu eder ki; eğitimci yakın çevresindeki müziği, yakın çevresindeki bir eseri yahut tabii kendi müziğinden oluşan bir çalışmayı, etüt ya da yapıtı çaldırabilsin. Ne yazık ki bu konuda pek fazla literatürümüz zenginleşmiş değil. Bugün kendi müziğimiz ile ilgili yazılmış olan keman eserleri çok zor, öğrenci seviyeleri düşünüldüğünde, birden zorlaşıyor. Bunu bu şekilde aşama aşama yapabilmiş keman eğitimi dağarı daha yeni yeni ortaya çıkmaktadır. Bugün, az denecek kadar keman eğitimcimiz, yeni yeni metotlar yazmakta “albüm” demiyorum; kendi yapmış olduğu, bestelemiş olduğu bir metot oluşturmakta. Bugün, yeni yeni bir etüt yazmaya başlayan hocalarımızdan belki birkaç kişiyi sayabilirim. Örneğin bugün keman eğitimcilerimizin yazmış olduğu albümlerde, başka metotlardan aktarılmış eserler vardır. Ben bunu Türk eseri olarak kabul etmiyorum. O bakımdan, biz nerede güzel, öğretici birşey varsa onu alırız. Benim ilkem öyle. Bugün yazılmış çok güzel bir Türk keman eğitimcisinin böyle bir eserine rastladığım zaman hemen sırası geldikçe o eseri veriyorum. Yazılmış bir etüt çalışması varsa onu alıyorum veriyorum. Ancak, parça parça değil de, bütün olarak veriyorum. O bütün olarak vermiş olduğum yani metot içinde, birbirini takip eden etütler oluyor. O bakımdan gönül arzu eder ki kendi bestecilerimizin yazmış olduğu özgün müziklerden çaldırmak mümkün olsa.

Keman eğitimi ile ilgili kaynak oluşturulurken sizce öncelik verilmesi gereken unsurlar nelerdir?

Çok güzel. Bugün bir çalgı ile ilgili metot yazmak dünyanın en zor işlerinden biridir. Bir defa bunu yazacak eğitimcinin, gerçekten kemanın öğretilmesiyle ilgili birçok aşamayı çok iyi bilmiş olması gerekiyor. Bununla beraber çevresindeki müziği çok iyi tanımış olması gerekiyor. Ama bizim işimiz çalgıyla olduğuna göre, bir metottan söz ediyoruz, eserden ziyade metottan... Bu metodun içindeki egzersizlerin, her türlü

çalışma parçalarının ya da eserlerin her biri keman eğitiminde çok önemli davranışların kazandırılmasını gerektirir. Bununla beraber, bir de insan psikolojisini çok iyi bilmek gerekiyor. Şimdi siz, örneğin “ben, yetişkinlere yönelik bir metot yazacağım” dersiniz, o zaman bazı şeyleri atlamanız mümkün değil... Fakat biraz daha hızlı geçmeniz mümkün... O halde bazı davranışları çok fazla irdelemekten ziyade, onları bir nebze gösterip, ileri aşamalara geçmek lazım. Aynı şey küçük çocuklar için, kemana daha yeni başlayan, konservatuara gitmekte ya da başlayacak olan bir öğrenciye de... Öğrencilere yay çalışmalarını profesyonelce öğretebilecek egzersizlere ve keman çalışmalarında çok irdeleyici olan noktalara yer verilmesi gerekir. Eğitimci, bütün bu aşamaları çok iyi bilmelidir. Öğretim metodu yazmak çok güçtür. Bugün bu biçimde metot yazan insan görebiliyor muyuz? Türkiye’de kendine özgü metot yazan maalesef pek fazla kimse yok. Yani, yok denecek kadar az. Yapılmaktadır, buna benzer çalışmalarda, yapılan aşamaları çok iyi bilen hocalarımız, eğitimcilerimiz vardır ve bunun denemeleri yapılmaktadır. Artık bu büyük bir sevinçle görülüyor. Oluşturulan metotlarda; yeni başlayanlara, yetişkinlere, ustalara yönelik gibi sınıflandırılma verilebilir. Örneğin Kreutzer’in, Fiorillo’nun ve Mazas’ın yaşamış olduğu sınıf sınıf defterler, kitaplar vardır, bunlar böyle gider. Ottokar Sevcik’in birçok egzersizleri vardır. En baştan başlayan bir öğrenciye de verirsiniz, en usta virtüözlük seviyesine gelmiş bir öğrenciye de vereceğiniz egzersiz vardır. Bunlar hep böyle kabul edilmiştir. Bizim yapacağımız iş, eğer metot kemana başlangıç için yazılmışsa, bunu baştan belli etmemiz lazımdır. Kreutzer’de gördüğümüz etütler gibi seviyeleri çok yüksek etütler de vardır. Onları yeni başlayan bir öğrenciye veremezsiniz, çalıştıramazsınız. O bakımdan metot yazmak çok profesyonellik ister. O bakımdan bu iş seviyelere göre yapılmalıdır. Bugün daha yedi yaşında keman eğitimine başlayan bir çocuk için bile metotlara artık ritimler, çizgiler her şey giriyor. Bir piyano metoduna baktığımızda, sanki bir masal anlatıldığını görüyoruz. Onun için mutlaka; ne için, kime, nasıl, yazılacağını bilmeniz gerekiyor.

Literatürde yer alan kaynaklarda başka ne gibi eğitsel özellikler olması gerekir?

Evet. Bir defa çalgı öğrenilmesi demek büyük bir çalışma disiplini elde etmektir. Ama biz bir de o çaldığımız eserin ne olduğunu, onun bize yaptığı katkıyı bilmeliyiz. Yazılmış olan etüt veya eserin mutlaka müzikal bir formu vardır. Bir biçimi vardır,

dinleyiciye hatta çalıcıya vermiş olduğu bir mesaj vardır. Hangi müzik olursa olsun onu dinlerken aldığımız zevk vardır. Hoşumuza giden ezgi vardır. Müzik, zaten estetik duyguyu geliştiren bir güzel sanattır. Öğrencinin çalgıyı mutlaka severek ve zevk alarak çalması gereklidir ki öğrenciyi kazanabilelim. Aynı zamanda o parçadaki yapılması, dikkat edilmesi gereken bazı ustalıkları yapmak suretiyle bilişsel davranış kazandırır. Bu davranışlar disiplini ifade eder. Sonunda bunlar bir zevk eğitimi olur. Literatürdeki kaynaklarda müziksel anlatım terimleri ve müzikle, konuyla ilgili açıklayıcı bilgilere yer verilerek örneklerle pekiştirilmelidir.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere yayımlanmış olan kaynaklarımız ve onların oluşma süreçleri ile ilgili bilgi verir misiniz?

Beni bu kaynağı hazırlamaya yönelten düşünce, keman eğitimcilerimizin derslerini işlerken karşılaştıkları bazı konuları yazılır hale getirerek kullanılabilirliğini sağlamaktır. Yurt dışında eğitim aldığım dönemlerde Erich ve Elma Doflein ile tanıştım. Kendilerinin keman eğitimi ile ilgili metotları vardır. Onlardan keman eğitimi ile ilgili pek çok bilgi edindim. Edindiğim bu bilgiler, sayın Edip Günay ve Ali Uçan'ın hazırlamış oldukları mektupla keman eğitimi kaynakları ve ders notlarını bana kaynak hazırlamamda ışık tutmuştur. Bu bilgilerimi meslektaşlarımla paylaşmayı tasarladığım için uzun çalışmalar ve çabalar sonunda bu kaynağı yayımladım. Buradaki amaç bir çalgıyı çalarken kazandırılması gereken davranışları yazısal olarak anlatmaktır. Bu kitapla keman eğitimcilerimize ışık tutmayı amaçladım. Yabancı kaynaklar dışında açıklayıcı ve tanımlayıcı kaynaklara az rastlanmaktadır. Ancak ne şekilde çalınacağı, çalışılacağı ve ne gibi bir yol izleneceği konusu daha çok öğretmenlerin bilgisine bırakılmıştı. Artık müzik evlerinde Türkiye'de hazırlanmış, basılmış birçok kitap görmek mümkün. Bundan büyük mutluluk duyuyorum.

Çok teşekkür ediyorum Hocam.

Rica ederim.

Feridun Büyükaksoy, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından kendi görüşlerini, çalışmalarını veya ders notlarını keman eğitimine katkı sağlamak amacıyla yayımlamaları gerektiği düşüncesindedir.

Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik ve nitelik açısından yeterli olmadığı görüşündedir. Keman eğitimi dağarında ulusal müziğimize dayandırılmış, öğrenci seviyeleri düşünülerek hazırlanmış, kolaydan zora ilkesiyle düzenlenmiş yeni kaynaklara ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir.

Keman eğitimine yönelik kaynak oluşturulurken; alana, amaca, yaşa göre bir sınıflandırmanın yapılabileceğini, kaynak içerisindeki; alıştırmaların, etütlerin ve eserlerin insan psikolojisi göz önünde bulundurularak, öngörülen amaçların gerçekleştirilmesine yönelik davranışları kazandırması gerektiği görüşündedir.

Literatürde yer alan kaynaklarda; müzikal form, müziksel anlatım terimleri; eser ile ilgili açıklayıcı, tanımlayıcı bilgilere de yer verilerek eğitsel özelliklerinin pekiştirilmesi gerektiği düşüncesindedir.

2.2.3. Görüşülen	: Ömer CAN
Görüşen	: Aycan TORLULAR
Görüşme Tarihi	: 13.05.2005
Görüşme Saati	: 21:30
Görüşme Yeri	: Çankaya mah. Platin sok. Ata apt. 2/10, Ankara

Özgeçmiş:

Ömer Can, 1934 yılında Samsun-Kavak (Karadağ)'da doğdu. 1946-1951 yıllarında Akpınar Köy Enstitüsünde öğrenciyken kemana başladı. 1951'de Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümüne girerek, keman eğitiminde Prof. Lico Amar ile çalıştı. 1954'te bu okuldan mezun olarak keman asistanlığına getirildi.

1956 yılında Almanya'nın DAAD bursunu kazanarak, Köln Devlet Yüksek Müzik Okulunda ünlü kemancı Prof. Gertler ile üç yıl çalıştı. Yurda dönünce de Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü keman öğretmenliğine atandı. 1962 yılında keman dalında açılan bir sınavı kazanarak tekrar Almanya'ya gitti. Burada önce Prof. Marschner, daha sonra da Prof. Ozim'in öğrencisi oldu ve Köln Devlet Yüksek Müzik Okulunun diplomasını aldı. Bir süre Folkwang Oda Orkestrasında birinci keman sanatçısı olarak sayısız konser ve plak çalışmalarında yer aldı.

Türkiye'ye dönünce uzun süre Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde öğretim elemanı olarak görev yaptı. Eğitimciliğinin yanı sıra kurduğu "Gazi Eğitim Üçlüsü" ile yurdun değişik yerlerinde başarılı konserlerle ülkemizde oda müziği alanındaki boşluğun doldurulmasına katkıda bulundu.

1980 yılında Ankara Devlet Opera Orkestrasının birinci keman sanatçılığına getirilerek uzun yıllar bu orkestranın başkemancılık görevinde bulundu. Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının yurtiçi, yurtdışı konser ve turnelerine misafir sanatçı olarak katıldı.

Kırk beş yıllık öğretmenlik ve sanat hayatında birçok resitaller, solo konserler, oda müziği konserleri, radyo ve televizyon kayıtları gerçekleştirmiştir.

1999 yılında emekliye ayrılan Ömer Can, 1968 yılından beri gönüllü olarak Başkent Oda Orkestrasının başkemancılık görevine devam etmektedir.

Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Tabi ki katılıyorum. Keman eğitimcisinin sanatçı olmasına gerek yoktur. Ama aynı zamanda keman eğitimi ile ilgili temel davranışları doğru ve anlaşılır bir şekilde öğrencilere kazandırması son derece önemlidir. Keman öğretmeni her zaman kendini yetiştirmeli, kaynaklar açısından da keman eğitimine katkı sağlamalıdır.

Keman eğitimi ile ilgili kaynakların oluşturulmasında nasıl bir yol izlenmelidir?

Yaklaşık yirmi beş yıl önce Avrupa'dan döndüğümde burada yeterli sayıda kaynak kitap, metot yoktu. Bu eksikliği gidermek, öğrencilerimle olan bireysel derslerimde kullanmak için basitten karmaşığa doğru bir yol izleyen dağarlar oluşturdum ve geliştirdim. Sağ el ve sol tekniklerini geliştirmeye yönelik alıştırmalar, etütler kendi içlerinde uygun bir sıralamayla gidiyor. Aynı zamanda öğrenciler için zevk eğitimine yönelik, çift sesli çalışmalar da yer almaktadır. Buradaki amaç, eşlikli çalışma ile öğrencinin başka bir öğrenciyle veya öğretmeniyle birlikte keman çalma zevkini tatması idi. Ülkemizde bu alanda kaynaklar sınırlıydı. Özellikle keman öğrencilerinin belli bir teknik düzeye ulaşınca dek başkalarıyla birlikte eser çalma olanağı hemen hemen hiç yok gibidir. Büyük şehirlerin dışında keman eğitimi yapılan yerlerde

öğrencilere piyano ile eşlik yapabilme olanağının çok az ya da hiç olmayışı onları birlikte çalma olanağından yoksun bırakmaktadır. Bu boşluğu bir ölçüde de olsa doldurabilmek için geçen yıl deneme amacıyla hazırladığım Duetler Albümü'nün olumlu tepkileri karşısında şimdi de sizlere daha geniş kapsamlı olan albümün yenisini sunmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Bu albüm kanımca en çok gereksinim duyulan, ilk derslerden üçüncü pozisyonun sonuna kadar olan çalışmalarını kapsamaktadır. Ayrıca, yararlanılan metotlardaki yay şekilleri, yay çeşitlemeleri, parmak numaraları, bağ işaretleri öğrenci düzeyleri göz önünde bulundurularak kimi zaman değiştirilmiş ve sadeleştirilmiştir. Belli bir eğitim amacı yanında müzik kalitesini de düşünerek seçtiğim parçaların çalışmalarınıza yarar sağlayacağını düşünüyorum. Yayımlanmış olduğum kitaplarım öğrenciyi belirli bir seviyeye getirmeye amaçlıyor ve ondan sonrası öğrenciyi bırakıyor.

Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Nicelik açısından olabilir fakat nitelik açısından yeterli görmüyorum. Yapılan çalışmaların üzerinde durmak yerine ortaya yeni ürünlerin konulması gereklidir.

İleriye yönelik projeleriniz nelerdir?

Yayımlanmayı düşündüğüm beşinci kitabımda ise sağ el, sol el tekniği, çift ses çalışmaları, gam çalışmalarının basitten karmaşığa doğru sıralanmış şekilleri ile kendime göre bir sıralama tasarlıyorum.

Yayımlanmış olan kaynaklarda sizce başka ne gibi eğitsel özellikler olması gerekir?

Kaynaklarda, öğrenciler için sadece etüt veya eserle yetinilmeyip, gerekli olan teknik becerileri edinmesine yönelik çalışmalara yer verilmesi gerekmektedir.

Keman eğitimi metodu hazırlanırken sizce öncelik verilmesi gereken özellikler veya unsurlar neler olmalıdır?

Bence çocuğa göre veya kuruma göre kitap yazılmaz. Yeteneğin sınırı yoktur. Böyle bir sınırlandırma olmamalı, çünkü keman eğitimi sınıf eğitimi değildir, keman eğitimi bire bir eğitimidir. Birinci sınıf öğrencisi bir konçertoyu çalabiliyorken, bir üniversite öğrencisi aynı konçertoyu çalamayabilir. Yani yeteneğin sınırı olmadığı için kaynakları da sınırlamak doğru değildir, çocuğa göre keman eğitimi yapılmalıdır.

Öğrenci ne kadar gelişmeye uygunsa, ne kadar çalışıyorsa farklılıklarını da göz önünde bulundurarak buna göre eğitim yapılmalıdır. Metot hazırlama, bu işi bilen insanlar tarafından yapılmalıdır.

Çok teşekkür ederim Hocam.

Rica ederim. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ömer Can, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından kendilerini geliştirerek keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği görüşündedir.

Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarını nitelik ve nicelik açısından yeterli olmadığını düşünmektedir.

Keman eğitimi ile ilgili kaynaklar oluşturulurken, yeteneğin sınırsız olduğu görüşü ile; alana, amaca, kuruma veya yaşa göre bir sınıflandırma yapılamayacağı; öğrencilerin teknik becerilerini birebir keman eğitimi dersleriyle geliştirmelerine yardımcı olabilecek çalışmalara yer verilmesi gerektiği görüşündedir.

2.2.4. Görüşülen	: Oktay DALAYSEL
Görüşen	: Aycan TORLULAR
Görüşme Tarihi	: 04.05.2005
Görüşme Saati	: 21.15
Görüşme Yeri	: Çekirge Mah. Selvili Cad. Köprücü Apt., Bursa

Özgeçmiş:

Oktay Dalaysel, 1938 yılında doğdu. Ankara Devlet Konservatuarında Prof. Lico Amar ile dokuz yıl çalıştı. 1958-1962 yılları arasında Almanya'nın Freiburg Yüksek Müzik Okulunda Prof. Grehling ile çalıştı ve bu okulun "Meisterklasse" sınıfını bitirdi.

Türkiye, Almanya, Bulgaristan ve Arnavutluk'ta resitaller ve orkestra eşliğinde çok sayıda solo konserler verdi.

Uzun yıllar Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasında Başkemancı olarak görev yaptı. Ankara Devlet Konservatuarında ve Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde keman eğitimi verdi. 2003 yılında emekli oldu.

Dalaysel, müzik eğitimi veren kurumlarda “kemanın doğuşu, keman çalma sanatı” ile ilgili konularda konferanslar vermektedir.

Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Maalesef Türkiye’de keman için nicelik açısından etüt yazan eğitimcilerimiz az. Ben hep batı kaynaklı eserlerden yararlandım. Bence, eğitimcilerimiz bir kaynak hazırlarken kendi uyguladıkları, kullandıkları, yöntem-teknikleri; deneyimleri yansıtabilmeliler ve kendi fikirlerini ortaya koyabilmeliler.

Keman eğitimi metodu oluşturulurken öncelik verilmesi gereken özellikler sizce neler olmalıdır?

Keman çalma tekniği 19. yüzyılda Paganini ile zirveye ulaştı. Teknik açıdan kemana yenilikler kazandırması bakımından; flageolet dediğimiz ıslık seslerini, çift ıslık seslerini ilk kullanan, onlu aralıkları aşan, yayı bırakarak sadece sol elde telleri çekerek sol el pizzicatosu dediğimiz yöntemi ilk uygulayan Paganini’dir. Paganini’nin eserlerinden daha zor bir eser olamaz artık. Zaten, gerçek anlamda bu eserleri çalabilen müzisyenler dünyada belki 20 – 25 kişidir.

Siz müziği içinizde hissedersiniz ama kemana aktaramazsınız. Niçin? Tekniğiniz yoktur. Müziği hissetmek başka, çalabilmek başka... Keman eğitiminde temel, teknik kazanmaktır. Ondan sonra içinizde hissettiğiniz müziği teknikle çalgıya aktarabilirsiniz Ama tekniğiniz yeterli değilse, istediğiniz kadar o müziği hissedin; parmaklarınıza, çaldığınız çalgıya aktaramazsınız. Temel olarak teknik kazanmak gerekir.

Keman eğitimi ile ilgili yayımlanmış olan kaynaklarda sizce başka ne gibi eğitsel özellikler olmalıdır?

Her eğitimcinin kendince uyguladığı bir yöntem vardır. O yöntemi izler. Kimisi o metoda inanmaz farklı metodu kullanır. Kimisi Kreutzer, Rode veya Sitt çaldırır. Ben örneğin, pozisyon çalışmalarında Sitt metotlarından yararlanırım. Sitt’in metotlarındaki yüz etüt içinde, bütün pozisyonlara yer verilmiştir. O temel bir kazanım sağlar.

Derslerde sözlü olarak verilen bilgilerin öğrenci tarafından pratikte de uygulanması gerekir. Bir keman eğitimcisi derslerde, “bunu böyle tut, bunu böyle yaparsan spiccatoyu yaparsın” şeklinde önerilerde bulunur, öğrencinin bunu pratikte çalışması gerekir.

Keman eğitimine yönelik kaynak hazırlama çalışması bestecilerimizin üzerinde durması gereken bir konu mudur?

Bestecilik başka, eğitimcilik ve çalıcılık başka bir konu. Eğitimciler keman metodu yazabilirler. Eğitimcinin yazdığı metot, etüt bir amacı kazandırmaya yöneliktir. Ben keman metodunu yazdım ama besteci değilim, eğitimciyim. Keman eğitimine yönelik metot hazırlamak için bu alanda branşlaşmış olmak gerekir veya keman çalıcıları yazar bunu... Klarnet metodunu da klarnet çalanlar yazmıştır. Geçmişte keman metotlarını keman çalıcılar yazmıştır. Besteciler yazmamıştır. Yalnız Paganini gibi çok büyük bir keman dehası aynı zamanda hem keman yorumcusu, hem de keman bestecisidir.

Yayımlanmış olan kaynaklarımızla ilgili bilgi verir misiniz?

Yirmi beş yıl Ankara Devlet Konservatuvarı’nda, on yıl da Gazi Üniversitesi Müzik Bölümü’nde keman dersi verdim. Yani, otuz beş yıl keman dersi vermiş oldum. Derslerde hep öğrencilere kendi teknik çalışmalarımı sözlü olarak söylüyordum. Her ders, “bak şu tekniği şöyle yap, böyle yap” gibi... Bunu, sözle ifade etmek yerine, bildiklerimi yazıya dökmeye karar verdim. Sonra gam metodu yazmaya yöneldim. Ders sırasında öğrencilerimden aldığım dönütler beni yönlendirmiş oldu. Kitap tamamen kendi çalışma yöntemlerimden oluştuğu için daha önce yazılmış olan gam metotlarından oldukça farklıdır. Bunu öğrencilerim sağladı.

Ayrıca gam, yani dizi çalışmalarına çok önem veriyorum. Keman çalma sanatında temel tekniği kazandıran “gam” ve “dizi”dir. Buna çok önem verdiğim için her derste, her öğrencimden, dizilerin ve gamların her tonaliteden çok çeşitli yay şekillerini çalmalarını istedim. Bu çalışmayı yazıya dökerek de öğrencilerime katkı sağlamayı amaçladım ve kaleme aldım.

Bu çalışmam, 1987 yılında “Gam Çalışmaları ve Yay Çeşitleri” adı altında, Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları’ndan basıldı. Birkaç yıl önce de Pamukkale

Üniversitesinde görev yapan Fatih Yayla keman metodumu viyolaya uyarladı ve yayımlandı.

Görüşmeyi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim, mesleğinize olan ilginizden dolayı...

Oktay Dalaysel, Türk keman eğitimcilerimizin hazırlamış oldukları yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakların nicelik açısından yeterli olmadığı görüşündedir.

Çalgı eğitimine yönelik bir kaynak oluşturulurken kaynağı hazırlayan kişinin o çalgının eğitimcisi ya da çalıcısı olması gerekliliğini belirtmektedir. Keman eğitimcilerimizin hazırlayacakları kaynaklarda, teknik kazanımlara öncelik verilerek, öğrencilerden edindikleri; mesleki deneyimlerin, bilgi ve birikimlerin ortaya konulması gerektiği görüşündedir.

2.2.5. Görüşülen	: Prof. Dr. Edip GÜNAY
Görüşen	: Aycan TORLULAR
Görüşme Tarihi	: 07.05.2005
Görüşme Saati	: 14.50
Görüşme Yeri	: Mimarşinan Üniversitesi GSF Oditoryum Binası, İstanbul

Özgeçmiş:

Edip Günay, 1931'de Marmaris'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1948 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümüne girdi, 1951'de mezun oldu. Çeşitli orta öğretim kurumlarında müzik öğretmenliği yaptı, daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde keman asistanı olarak göreve başladı.

1961 yılında devlet bursuyla Almanya'ya gönderildi, Hamburg Devlet Müzik Yüksek Okulunda üç yıl öğrenim gördü, 1964'te yurda döndü. Hacettepe Üniversitesinde "Fon Müziğinin İnsanın Çalışmasına Etkisi" konulu doktora çalışmasını 1978'de tamamladı. 1964-1979 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsünde; keman, oda müziği ve orkestralama dersleri verdi, 1979-1986 yılları arasında ise İzmir'de, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde; müzik psikolojisi,

müzik sosyolojisi, araştırma teknikleri ve müzik yazıları alanlarında öğretim üyesi olarak çalıştı.

1987 yılında İstanbul'a yerleşti, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde yüksek lisans ve doktora programlarında danışmanlık yaptı, bilimsel araştırma yöntemleri ve müzik psikolojisi dersleri verdi. 1995'te bölümün başkanlığına atanan Günay, 1998'de emekliye ayrıldı, ancak fakülte'deki derslerini sürdürdü.

Müzik eğitimcisi, keman pedagogu, araştırmacı ve yazar Prof. Dr. Günay, halen İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Müzikoloji Bölümünde ders vermektedir.

Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Katılıyorum. Şüphesiz böyle olmalı.

Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Bence henüz yeterli değil, ama giderek gelişmekte olduğunu düşünüyorum.

Keman eğitimi ile ilgili kaynakların oluşturulmasında nasıl bir yol izlenmelidir?

Şimdi o konuyu genişçe ele alalım. Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye'de doğmuş olan üç tane müzik çeşidi var: Bunlardan birincisi hafif müzik, daha önce belki ufak tefek pürüzler vardı ama asıl gelişmesi 1950, 1960'lardan sonra; diğeri çok sesli Türk Sanat Müziği, işte batıya gönderilen ilk öğrencilerin dönüşünden sonra gerçekleştirilen Saygun, Erkin vs... Bu arada tabi Fuad Koray var adı pek anılmaz, Halil Bedi Yönetken, hatta Cezmi Erinç aynı zamanda İsmail Bey'in de hocası olmuştur. Ayrıca Türk Okul Müziği kesinlikle Cumhuriyetten sonra sistematik bir duruma getirilmiştir. Daha önce rasgeleydi ve sistematiklik kazanması da aşağı yukarı 1950'lerden sonraya rastlıyor. Şimdi, keman eğitimini biz Türk çocukları için, onlara müzik zevki vermek için düşünüyorsak müzik eğitimcisi adaylarına gerek etüt ve alıştırma, gerekse dağarı oluşturacak olan parçaların Türk kültüründen temellendirilmiş olması, oradan gelmesi çok uygun olur. Cumhuriyetten sonra, özellikle

50'li yıllardan sonra geliştiği için keman eğitimi, özellikle diyorum sebebine gelince daha önce ben sözgelimi 1948 yılında öğrenci olduğum zaman müzik eğitimi bölümüne Lico Amar'ın öğrencisiydim orada. Amar'ın böyle bir programla ilgisi yok. Diğer taraftan Cezmi Bey'in de yani Türk kültürüne dayalı bir keman eğitimi projesi ya da düşüncesi yoktu. Cemil Doğancıoğlu vardı, onun da yoktu. Ücretli olarak bize gelen Necip Aşkın ve o zamanki Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrasında Başkemancı olan kişi şimdi tam söyleyemeyeceğim onlar da böyle bir fikre sahip değildiler. Ne zaman Türk kültürüne dayalı bir keman eğitimi düşüncesi gelişmiştir? Bunu İsmail Bey de çok iyi bilir, 1960'lı yıllardan itibaren, bir defa böyle bir temel düşünmeliyiz. İkincisi Dünyada biz yalnız yaşamıyoruz. Evrensel müzik dağarına ve tekniklerine açık olmalıyız. Bu nedenle yurt dışında yayımlanmış her türlü dağarı, uygun olan dağarı tabi kullanabilmeliyiz Türkiye'de ve ben özellikle vurgulamak istiyorum şunu, 20. yüzyıl müzik akımlarına da uzak olmamalıyız. Sözgelimi oniki ton sisteminde yazılmış olan ve yahut da serbest kompozisyon halinde yazılmış olan keman dağarına da dikkatlerimiz açık olmalı. Ben öyle düşünüyorum. Demek ki, hem kendi kültürümüz ile temellendirilmeli ama aynı zamanda da küresel olarak da görüşümüzü bu şekilde zengin, geniş tutmalıyız diye de düşünüyorum.

Keman eğitimi metodu oluşturulurken sizce öncelik verilmesi gereken özellikler nelerdir? Nelere dikkat edilmelidir?

Türkiye'deki müzik çeşitlerine bakarsak; TSM (Türk Sanat Müziği) için, THM (Türk Halk Müziği) için, Türk okul müziği için, hatta hafif müzik de çok kullanılmıyor ama diğer müzikler için de ayrı ayrı keman metotları yazılabilir. Fakat, müzik eğitimcisi olarak yetiştirmekte olduğumuz modellere baktığımızda, çalışacakları ortama doğru dikkatlerimizi götürmemiz lazım o zaman; sınıftaki müzik eğitimi için keman eğitimi, sınıf dışı ders dışı etkinlikler için keman eğitimi tabi gereklidir. Çünkü ders dışı etkinliklerde belki tek öğrenciye keman dersi vereceksiniz. Sınıfta da keman çalacaksınız. Bu iki şey ayrı birbirinden, ama müzik öğretmenin bir de kendi müzik alanı var, müzik hayatı var. Bunlara baktığımız zaman, mesela oda müziği yapacak, belki bir oda orkestrasıyla çalacak; öyleyse bir keman öğretimi söz konusu olduğu zaman bir defa, küresel ölçülere göre; evrensel diyorlar ama küresel dememiz lazım. Evren; "universe" İngilizcesi o; yıldızlar, ay dede falan da işin içine giriyor çünkü...

Küresel tekniklerden kesinlikle yararlanmak lazım. Kemanın zaten ikinci bir eğitimi olamaz, teknik küreseldir. O neredeyse onu alacağız kullanacağız. Öyleyse biz kendi kültürümüze dayalı bir keman eğitimi veriyorsak, bu tekniklerin uyarlanması söz konusu olmalı kendi kültürümüze... Yani trilin, mordentin, pozisyon değiştirmenin çeşitli şekilleri var. Üç ana başlık altında topluyoruz ya, yani teknik pozisyon değiştirme, Fransız stili ile pozisyon değiştirme, bir de Alman tekniği var. Bunların mesela uygulanması, bizim kendi kültürümüzün ürünlerine göre olabilir yani onlara adapte etmek biçiminde olabilir. Olmalı da nitekim. Bir defa temel küresel keman tekniği öğrenilecek, bunların kendi kültürümüze uyarlanması yapılabilir, yapılacak bir katkı söz konusu olunca; orijinal bir teknik, orijinal bir uyarlama şekli varsa o ortaya çıkarılacak, o konuda bilimsel araştırma yapılacak, diğeri de dağar oluşturulurken hem batının veyahut da küresel ünlü dağarın ürünleri Türk çocuklarına öğretilecek, hem de biz kendimiz kendi dağarımızı oluşturacağız. Şimdi biz kendi dağarımızı oluştururken de hem küresel tekniklere göre yapabiliriz bunu yani bir Alman besteci gibi çalışabiliriz majör-minör üzerine veyahut da makamlar temel alınarak yapılabilir Türk çocukları için... Yani yapılan keman metotlarına baktığımız zaman zaten bunları hep görüyoruz; yani do majör, sol majör etüt de var ama diğerk taraftan karcığar veya hüseyni etüt de var. Bunlar gerekli, yalnız buradaki tartışma şudur; yarım sestten daha küçük olduğunu bildiğimiz bir komalık, iki komalık bu sesleri çaldığı zaman, öğrencinin tonal duygu bakımından bir kazancı olur, fakat keman tekniğinde temiz çalma bakımından bir zararı olur. Yani hüseynide bir koma pestleştirilmiş bir si ile pestleştirilmemiş natürel si arasında tabi ki bir fark var. Bu acaba keman çalmada bizi herhangi bir zorluğa götürür mü? Tartışma budur. Ama bunun da çözümü var tabi, karşılığı var. “Hayır olmaz” diyenlere karşı veya “olur” diyenlere karşı tartışmalar var. Bu tartışılabilir. Batı müziğinde de biz re majördeki do diyezi biraz tiz basıyoruz, do minördeki mi bemolü biraz pest basıyoruz yani bunun gibi... Dağara gelince, hem yurt dışı dağarından yararlanacağız, hem kendimiz dağar oluşturacağız veya mevcut dağardan yararlanacağız. Mevcut dağar THM’den gelebilir, TSM’den gelebilir, hafif müzikten de gelebilir ciddi parçalar... Kendi ürünlerimiz... Keman eğitimcisi kendisi de dağar yapmalı. Şimdi ben sana onu öneriyorum, yani müzik yaratarak keman eğitimini devam ettirirsen çok şey kazanabilirsin. Hatta benim şöyle bir deneyimim olmuştu. Belki bu

ciltlerde var bilmiyorum, öğrencilerin çalacakları alıştırmaları ben öğrencilerin bizzat kendilerine yazdırırdım. Bir iki sene bu uygulamayı yaptık fakat öğrencilere zor geldi. Sonra bıraktık. Ama çok faydalı oluyor. Şimdi öğrenciye diyorsunuz ki, “şu parmağın şu hareketi için bir alıştırma yaz gel...” Yazıp getiriyor, düzeltiyorsunuz, o gerçekten dört başı mamur bir alıştırmaya dönüşüyor. Şimdi diyorsun “bu alıştırmayı istiyorum, metronomla şöyle istiyorum, yahut şu tempoda istiyorum veya şu temizlikte istiyorum. Şimdi buna benzer şu alıştırmayı yap, bunu yap, parmak hareketleri için, tonal duygu için, vs. duygu için...” Bunları hep denedik, çok faydalı, fakat bunu okulda uygulamak çok zor, öğrenci bundan kaçıyor. O zaman öğretmen yapıyor. Öğretmenin yaptığı hazır şeyi ne yapıyor? Öğrenci çalışıyor. Yani bu yolların hepsi denenebilir. Yani nerede bulduysak biz materyali, eğer keman öğretimi için faydalıysa hemen alıyoruz. Kaynağı ne olursa olsun.

Şimdi sözümüzün biraz başına dönersek, öğretmen sınıfta çalacak, o zaman sınıf için dağar; öğretmen keman öğretecek, o zaman keman öğretimi için, ailede müzik öğretimi için, ailede keman eğitimi için, özel ders vereceği için dağar... Toplu müzik yapacak, fakültede de dersi var, oda müziği dersi ve eşlik için dağar... Yani çok yönlü olarak bu dağarı ele almak gerekiyor.

Literatürde yer alan kaynaklarda başka ne gibi eğitsel özellikler olması gerekir?

Batıda keman tekniği giderek geliştirilirken, öğretim teknikleri de geliştirildi. Yani biz gençliğimizde öğrenirken; Hans Sitt, Seybold ile öğrendik ama 1960’lı yıllardaysa mesela bizim Gazi Eğitimin Müzik Bölümü kitaplığına Erich ve Elma Dofflein’in metotları girdi söz gelimi... Sonra daha başka metotların da yazıldığını biliyoruz. Giderek şöyle bir yol izlendi; yani öğrenci kemana öğrenirken, tekniği öğrenirken, zekası da gelişsin, dikkati de gelişsin, yani bu tür yollar güden piyano metotları da yazıldı, onun için mesela Beyer son derece basit bir metottur ve asla kullanılmaması gereken bir piyano metodudur. Ondan sonra yazılan öyle metotlar vardır ki öğrenciyi gerçekten hem psikolojik olarak destekliyor, hem zekasını geliştiriyor. Örneğin, piyanoda dikkati çok çok geliştiren ve eğitim amaçlı çalgı materyallerinden biri Bartok’un “Microcosmos”larıdır. Kemanda henüz böyle şeyler yapılmadı. Bizim keman eğitimi literatürümüzde oniki ton tekniği ile yazılmış dağar ve etütler eksiktir.

Şimdi virtüözlarımız mesela “Ulvi Cemal Erkin Keman Konçertosu”nu çalışıyorlar ama makamsal bir sürü şey var. Makamsal büyük etütlerimiz eksiktir. Yani, Paganini Kaprisler’i düzeyinde ya da Rode Kaprisler’i düzeyinde bizim hem yerli dağara ihtiyacımız var, hem de çok daha ileri müzik kompozisyonları ile ilgili olan dağara ihtiyacımız var. Eksiklerimiz bunlar...

Bu eserlerin çok kolayları yazılmalı ama zora doğru gitmeli.. Şimdi bizim Ali Bey ile yaptığımız çalışmalarda biz bir hata yaptık aslında, o şu: Hep öğrenciler için, hep kolay şeyler yazdık ama mesela keman öğretirken temel taşlar vardır. Kreutzer gibi, Fiorillo gibi, Rode gibi daha sonra Dont gibi ve sonra Paganini’ler var, daha güç etütler de var. Fevkalade ama, iyi bir keman öğrencisi Rode Kaprisler’i çalışıyor, o düzeyde bir Türk keman eğitimcisinin yazdığı Kaprisleri niçin çalmasın? Yok...

Besteciler mi yazmalı yoksa eğitimcilerimiz mi yazmalı?

Keman eğitimcisi yazmalı. Besteciler, keman tekniğini bilmedikleri için yahut sizin ne öğreteceğinizi bilemedikleri için yazamıyorlar. Yazsalar parçaya dönüşüyor, sanat eserine dönüşüyor bunu biz metotlarımıza uygularken Muammer Sun bunu bize aynen söyledi. “Ben ne elime alsam hep sanata doğru gidiyor Hocalar” dedi. “Beni karıştırmayın bu işe, yapamıyorum” dedi. Onun için keman eğitimcisinin yazması gerekir ve her keman eğitimcisinin bu işe eğilmesi çok yerinde olur. Çünkü literatür çok eksik... İki keman düoları eksik. Üç keman trioları eksik, dört keman kuartetleri eksik yani eksik de eksik... Bütün bunların düzenlenmesi, yapılması lazım.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere yayımlanmış olan kaynaklarımız ve onların oluşma süreçleriyle ilgili bilgi verir misiniz?

“Keman Eğitimi”ni biz Ali Bey ile beraber yazdık. Bu keman metotları, mektupla öğretimden yayımlanmış, on bir cilttir. Sekiz defter birinci sınıf içindir. Sonra iki cilt var; birinci yarıyıl dört aylık bir cilt, dört aylık ikinci yarıyıl için iki cilt, son sınıfta da tek cilttir. 350 küsur sayfadır. Sonra ilk dört ayın metodu “Çevreden Evrene Keman Eğitimi” diye çıktı. Onu, ayrıca biz başka bir yere bastırdık. Yani, birinci sınıfın ilk dört ayı içindi o. “Çevreden Evrene Keman Eğitimi” metodu, 1970’li yıllara rastlıyor ve Türkiye’de yani bu anlayışla yazılan ilk keman metodudur aslında, metottur. Antoloji değildir. Yani, etütlerin kolaydan zora doğru sıralandığı bir albüm değildir. Neyin nasıl öğretileceği var orada ve mesela bir etüde giden alıştırmalar var ve bu

yüzden metottur ve bilimsel bir biçimde hazırlanmıştır. Alıntuların hepsi dipnotunda gösterilmiştir. Bizim yazdığımız şeyin ne olduğu ortadadır. Bu bakımdan enteresandır ve bin küsur sayfadır onun toplamı. Bunun dışında keman eğitimine yönelik bazı makalelerimiz çıkmıştır.

Bu kaynağın oluşturulma amacı neydi?

Biz o zaman şöyle düşündük. Mektupla keman, tabi ki öğretilemeyecekti ama, bazı şeyler vaat edildi bize. Dediler ki; biz öğrencileri alacağız buraya, ilk dört aylık eğitimi yaz tatilinde vereceksiniz, sonra gidecekler kışın kendileri çalışacaklar; kendileri çalışırken, size televizyondan program yaptıracağız. Oradan yardım ulaşacak, sonra yazın tekrar gelecekler, yeniden sizinle dört ay çalışacaklar ve bu şekilde dört yaz çalışarak, televizyonlarda programları izleyerek bu işi yürüteceğiz dediler. Fakat sonradan çok ihmal oldu. Televizyon programları asla yapılmadı. Bir iki yaz da ikişer aylık kısa kurslarla uğraştık. Ama biz hep şunu düşündük. Biz bir metot yazıyoruz. Mektupla öğretim için kullanılması şart değil. Türkiye’de böyle bir şeye ihtiyaç var, yapalım ve bu eksikliği tamamlamaya başlayalım...

Yayımlanmış olanlar bunlar değil mi?

Ali Bey’in yayımlamadığı etütleri vardır. Benim de var. Yayımlanmamış birçok etüdüm var ve işte yanlış yaptık dediğimiz zaman yapmaya başladığım Rode etütler düzeyinde etütler, mesela Do minör bir etüdüm var size yollayabilirim ama biraz zor ve etüt temalarının aralarında geçen o ses akışlarında, icracısına zor bir görev vermiş oluyorum, yani o açıkça belli edilmiyor ama not etmek lazım. Seslendiren motifleri kendisi seçecek ve birçok değişik motif gruplarına ayrılma imkanı var yani çalıcısına göre motiflendirilme görevi olan bir Kapris Do Minör... Bu etüt mesela yüksek lisans doktora giriş sınavlarında çalındı. Oniki tonda bir etüdüm var aynı şekilde o da sınavlarda çalındı. Bunun gibi, ama bu tür işin nasıl yapılacağını çok iyi bilmek için, etüt analizleri yapmak çok önemlidir. Onları yapmak gerekiyor. Yani siz hem öğretici hem üretici olmalısınız.

İleriye dönük başka projeleriniz (çalışmalarınız) var mı?

Ben emekli olduktan sonra bir süre Kopuz Orkestrası’nda çalışıyordum. Kemancıydım. Üç senedir çalmıyorum. Şu sıralar müzik ve sosyal bilimler ile ilgili yayınlarla ilgileniyorum. Müzik öğretim teknolojisi kitabı çıktı. Müzik Sosyolojisi iki,

üç aya içinde çıkacak, bir de ilk makale grubum yani sonra yine bir sürü var, yani makalelerimin birinci cildi de eylüle kadar çıkacak. Oralarda da müzikle ilgili şeyler var, kemanla ilgili yok ama müzikle sosyal bilimler ilişkisi, o konuda çalışıyorum. Şu sıra, bir keman etüdü yazmayı düşünmüyorum. Ama böyle bir şeyi yazmak için kemana ihtiyacım yok. Yani oturur yazarım. Çünkü kemanın tuşesini iyi tanıyacaksınız, ama çok iyi tanıyacaksınız, yani hemen düşünmeniz lazım... Mesela re telinde üçüncü pozisyonda üçüncü parmağı bastığınız zaman hangi renkte ses çıkacağını da hemen düşünebilirsiniz. Yani belli bir eğitilden ve tecrübeden sonra bu kazanılabiliyor. Tuşe iyi tanınacak, bir de yazacağınız sesi kafanızda tınlatabilmeniz lazım ve niçin yazdığınızı bileceksiniz. Kemana ihtiyacım yok, otursam yazarım da... Dikkatim başka tarafta şu anda...

Hocam, zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

Rica ederim, ne demek...

Edip Günay; keman eğitimcilerimizin yöntem-tekni ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitime katkı sağlamaları gerektiği görüşündedir. Bu kaynakların nicelik açısından henüz yeterli olmadığı ama giderek gelişmekte olduğunu düşünmektedir.

Keman eğitime yönelik yöntem-tekni ve dağar ile ilgili kaynaklar oluşturulurken; kuruma, alana, amaca ve yaşa göre bir sınıflandırmanın; küresel teknikler alınarak, ulusal kültür ile temellendirilerek yapılabileceğini belirtmiştir.

Keman eğitimi dağarında; yirminci yüzyıl müzik örneklerinin, ulusal temellere dayalı başlangıç düzeyinden ileri düzeye yönelik yöntem-tekni çalışmalarının, oda müziği eserlerinin ve makamsal çalışmaların yeterli olmadığı görüşündedir. Bu tür çalışmalarda; öğrenci psikolojisini destekleyen, zekasını geliştiren ve dikkatini pekiştiren örneklerin yer alması gerektiğini düşünmektedir.

İleri düzeye yönelik hazırlanmış, THM ve TSM kaynaklı etütlere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

2.2.6. Görüşülen	: Prof. Dr. Ali UÇAN
Görüşen	: Aycan TORLULAR
Görüşme Tarihi	: 13.05.2005
Görüşme Saati	: 13.20
Görüşme Yeri	: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi ABD, Ankara

Özgeçmiş:

Ali Uçan, 1941 yılında Konya'nın Bozkır ilçesine bağlı Üçpınar – Hocaköy'de doğdu. 1953'te Ereğli İvriz Köy Enstitüsü'ne girdi. İlk temel müzik derslerini İvriz Köy Enstitüsünde aldı. Kemana 15 yaşında okulun müzik öğretmeni Kemal Çuhahılar ile başladı. İstanbul İlköğretmen Okulu Müzik Seminerinde kısa bir süre Tahir Sevenay ile çalıştıktan sonra Ekrem Zeki Ün'ün keman öğrencisi oldu, onun oda müziği ve orkestra dersleri ile Halil Bedi Yönetken'in koro çalışmalarına katıldı. 1959'da İstanbul Çapa İlköğretmen Okulu Müzik Seminerini, 1962'de Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünü bitirdi. 1962-65 yıllarında Almanya'nın Köln Devlet Yüksek Müzik Okulu'nda lisans ve uzmanlık öğrenimi gördü. Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi'nde 1976'da Bilimsel Lisans, 1978'de Bilim Uzmanlığı-Master, 1982'de Doktora dereceleri ile 1985'te Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde doktora eşdeğer Sanatta Yeterlik derecesi aldı. Müzik Eğitimi Ana Bilim/Ana Sanat Dalında 1984'te Yardımcı Doçent, 1986'da Doçent ve 1987'de Profesör oldu.

1990'da Almanya'da düzenlenen ilk Avrupa Müzik Eğitimi Forumu'na Türkiye adına katıldı, Avrupa Müzik Eğitimi Birliği'nin (EAS) kurucu daimi üyeleri arasında yer aldı ve birliğin 1994'te ilk oluşturulan Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçildi. 1991'de Güney Avrupa Ülkeleri Müzik Eğitimi Uluslararası Çalışma Topluluğu daimi üyeliğine kabul edildi.

Keman eğitimi, müzik eğitimi, müzik öğretmenliği eğitimi alanları ile müzik kültürü ve sanat eğitimi alanlarında çeşitli bilimsel/sanatsal araştırmalar yaptı ve yayınladı. Ders kitapları yazdı. Eğitim müzikleri besteledi. Solo ve ikili resitaller ile oda müziği ile orkestra konserleri verdi.

Keman eğitimciliğine 1965'te başladı ve o yıldan bu yana bu görevi kesintisiz sürdürdü. Keman eğitim müziği bestelemeyi, etkili keman öğrenmenin-öğretmenin doğal ve ayrılmaz bir boyutu olarak gördü. Bu görüş doğrultusunda ilk denemelerine 1959'da İstanbul'da başladı. Bu çalışmalarını daha bilinçli olarak Almanya'da Köln'de sürdürdü ve yurda döndükten sonra Ankara'da geliştirdi.

Eğitim bilimcisi, müzik eğitimcisi ve araştırmacı olan Prof. Ali Uçan, aynı zamanda müzik eğitiminde program geliştirme uzmanıdır. 1965'ten bu yana Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde Öğretim Üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Kesinlikle katılıyorum. Çünkü, keman eğitimcilerinin bir keman eğitimi genel ilkeleri; yöntemleri- teknikleri konusunda katkıda bulunmalarını bekleriz, bir de kendi geliştirdikleri özel birtakım ilkeler, yöntemler, teknikler varsa bunları da hem öğrencileri, ama özellikle meslektaşlarıyla ve konu alanı ile ilgili kişilerle paylaşmalarını bekleriz... Yani bir keman eğitimcisi sadece keman öğretene ve öğrenci yetiştiren insan değil, aynı zamanda bunun eğitimi öğretimi konusunda ve hatta giderek keman çalma teknikleri konusunda, keman ile seslendiricilik yorumculuk konularında; deneyimlerini, buluşlarını, yeni görüşlerini, yeni yaklaşımlarını, anlayışlarını yazılı veya sözlü olarak ortaya koyup, çevreyle de paylaşımlarında her zaman yarar görürüz. Zaten, eğer bu olmasaydı biz bugün keman eğitim edebiyatında güçlü bir edebiyata sahip olamazdık... Viotti, Kreutzer, Rode sadece keman dersleri verselerdi de hiçbir şey yazmasalardı; Mazas'lar, Hans Sitt'ler... bu kişiler aynı zamanda keman dersleri verdiler, aynı zamanda kemancı olarak konserler verdiler ve aynı zamanda keman eğitiminin metotlarını, kitaplarını, yöntemlerini, tekniklerini yazdılar, geliştirdiler ve bizlere bıraktılar... Tabi, her kuşak ne yapmalı bu konuda; kendi dönemini, kendi çağının gerektirdiği çalışmaları yapıp, sonraki kuşaklara bırakmalı... Hiçbir kuşak hörgüçten yememeli, her kuşak bu geleneğe yeni bir halka eklemeli diye düşünüyoruz ve biz de o yönde çalışmaya çalıştık bu kırk yıl boyunca...

Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Bazı bakımlardan yeterli görülse bile, bütün olarak yeterli görmüyoruz, hem nicelik olarak hem nitelik olarak... Çünkü, keman edebiyatı sürekli gelişiyor, keman öğrenen kişilerin kemanı öğrenme yaşları, keman öğrenmeye başlama yaşları çok değişkenlik gösteriyor. Bugün iki buçuk, üç yaşlarından başlıyor keman öğretmeye Suzuki, iki buçuk üç yaşında başlatıyor aşağı yukarı, biz müzik eğitimi ana bilim dallarını düşünürsek, ilk kez burada başlayan öğrencilerimiz on sekiz yaşında, demek ki on beş yıllık bir aralık içerisinde, üç yaşından on sekiz yaşına kadar, insanlar ne yapıyor ülkemizde, keman öğrenmeye başlıyorlar. Böylece her yaşta keman öğrenmeye başlamanın koşulları tabi ki farklıdır. Ayrıca ülkemiz, müzik alanında çok uygarlıklı bir temele sahip... Doğu uygarlığı, Batı uygarlığı, çağdaş uygarlık gibi uygarlık temellerimiz çeşitli, farklı...

Bu yüzden de keman kültürümüz buna dayalı olarak çok farklılık gösteriyor. Kendi içinde yani homojen değil, heterojen bir yapısı var keman kültürümüzün. Bütün bunları dikkate alırsak; keman eğitim ve öğretim müziklerinin çok çeşitli olması, yaşlara göre çok seçenekli olması, uygarlık temellerine göre farklılık göstermesi gerekiyor. Az önce de söylediğim gibi, her kuşağın kendi seçeneğini, kendi tercihlerini, kendi önceliklerini yansıtması gerekiyor. O yüzden keman eğitiminin, keman eğitim-öğretim müzikleri diyelim yazılı olarak veya kayıtlı olarak, hiçbir zaman gerek nitelik yönünden, gerek nicelik yönünden tam yeterli duruma gelmeyecektir. Her yeni kuşak yeni ihtiyaçlarıyla mevcut durumu yetersiz hale getirecektir, bu doğaldır... Bunun sonu yok... Ama kırk yıl öncesine göre düşünürseniz, bugün için daha iyi durumdayız, otuz yıl öncesine göre, ama yetmez daha çok keman eğitimcimizin bu konuda daha çok materyal ortaya koymasına lazım. Farklı müzik türlerimizden yararlanarak yeni seçenekler ortaya koymasına gerekir. Bu konuda da sanıyorum hepimize görev düşüyor. Sizlere de... Yalnız öğretmenlere değil öğrencilere de çok büyük görev düşüyor. Şimdiden araştırmacı olursanız, bir ufacık taş da siz koyarsanız aralara, küçük bir çakıl da olsa çok büyük bir katkı olur. İstanbul İlkokul müzik seminerindeyken, öğrendiğim birtakım teknikleri, konuları uygulayacağım birtakım çalışmalar yazmıştım. Birkaç tanesine yer verdim son yayımlarımdan birisinde, daha o sıralarda keman öğrenen kişinin öğrendiklerini

uygulayacağı, kullanacağı, kendi yarattığı birtakım materyaller oluşturması mümkün, bunda çok yarar var. Yaratıcı keman eğitimi dediğimiz şey bu, yani bir şey öğrendiniz, hemen kendiniz onu uygulayan bir materyal oluşturabilirsiniz. Bildiklerinizden hareketle, o anda tamamen özgün olabilir, bir halk ezgisinin ya da bir oyun ezgisi üzerinde bir çalışma olabilir, bir çeşitleme olabilir, birçok şey olabilir... En etkili öğrenmelerden bir tanesi, materyalini kendi oluşturduğun öğrenmedir. Yani hazır materyalleri kullanmak çok doğru ama bir yanda da öğrenen kişinin kendi sorularına, kendi çözümlerine göre kendinin birtakım materyaller oluşturması, bir oyun gibi son derece yararlı olur. Ben kendim bunu denemişimdir o yıllarda. Sonradan, çok sonraki yıllarda baktım o çalışmalarına, bayağı da işe yarıyor. Birkaç tanesine de yer verdim bu “Keman Eğitim İçin Özgün Parçalar” kitabında, 1958-1959 yıllarından sanıyorum örnekler var içerilerinde. Bir etütte neler öğreniyoruz, tabi bu öğrenmenin bir kısmı eskidir, pekiştiriliyordur, bir kısmı yenidir, bir kısmı da ipuçlarını veriyordur. Bir etütte üç aşamalı bir öğrenme içindeyiz. Bir, eski öğrendiklerimiz pekişiyor, tekrarlanıyor, yenileniyor; bir yeni öğrendiklerimiz var esas konu olarak, bir de ileride öğrenebileceklerimize ilişkin bazı ipuçları var. Birtakım etütlerde, çok güzel çalışıyorsunuz her şey iyi fakat bazı yerler henüz tam olmuyor. Olmayan yerlerde, gelecekteki konularımızın nesi vardır, ipuçları vardır. Etütler ilerledikçe konular değişiyor, yeniler geliyor, yepyeni ipuçları alıyoruz bir de eskiler pekişiyor. Üç kademeli bir öğrenme, çalışma süreci içerisindeyiz.

Keman eğitimi ile ilgili kaynakların oluşturulmasında nasıl bir yol izlenmelidir?

Bu konuda değişik görüşler var. Birisi bizim de benimsediğimiz bir zamanlar, çevreden evrene yani yerelden ulusala, ulusaldan evrensele... Ben, son yıllarda bu ağırlıklı çalışmakla birlikte, çift yönlü çalışmakta yarar görüyorum, yani ulusaldan evrensele, evrenselden ulusala... Tek yönlü değil, en az iki yönlü çalışmakta yarar var. Çünkü o zaman evrenselden ulusala gelirken de ulusalın bir başka gözle değerlendirilmesi söz konusu; Sanıyorum her iki yönde de çalışmaya ihtiyacımız var. Tabi bu arada yepyeni buluşlar, öneriler, çözümler de var, akla gelebilir ve çok yönlü çalışmak lazım, tek yönlü değil ama kesinlikle şu var ki her kemancı bir kültürün, bir kültür ortamı içinde doğuyor, büyüyor, gelişiyor, yetişiyor, tabi ki içinde yaşadığı

kültürün özelliklerini kendi keman müziğine de, keman eğitimciliğine de yansıyacaktır. Bu zaten doğal görevimizdir ama onunla yetinmeyip evrensel kültüre de açılıp, içinde olmak, oradan da yine kendi kültürümüze bakmakta yarar var. Ne diyor Atatürk; “genel, son musiki kurallarına göre, kendi ürünlerinizi işleyin” diyor. (34’teki Meclisi açış söylevinde). Demek evrensel ile ulusal birbiriyle etkileşecek, birinden diğerine bakılacak, tek yönlü olunmayacak.

Keman eğitimi metodu oluşturulurken sizce öncelik verilmesi gereken unsurlar nelerdir?

Burada en temel sorun “niçin keman eğitimi veriyoruz veya alıyoruz?” Burada amaç öncelikli ama amaçla beraber tür önemli, yani genel müzik kültürümüzün bir boyutu, bir parçası olarak keman eğitimi alıyorsak, böyle bir eğitimin koşulları farklı olur. Amatör bir kemancı olarak yetişmek istiyorsak böyle bir eğitimin koşulları farklı olur. Kemanı bir meslek alanı olarak, kemancı olmak yani ekmeğimizi kemandan yemek için kemanı öğreniyorsak, bunun koşulları ne olacaktır, farklı olacaktır. Bir de bu arada müzik öğretmeni olarak yetişirken keman eğitimi alıyorsak durum farklı olacaktır, bir Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine ileride keman öğretmeni olmak istiyorsak, eğer birini orada keman öğretmeni olmak üzere yetiştiriyorsak yine koşulları farklı olacaktır. Orkestrada kemancı yetiştiriyorsak farklı olacaktır, bir solist kemancı yetiştiriyorsak koşulları farklı olacaktır. Demek ki verdiğimiz keman eğitiminin genel amacı veya türü; genel keman eğitimi mi? Özengen keman eğitimi mi? Mesleki bir keman eğitimi mi? Buna göre koşulları farklı olacaktır. Fakat, burada koşulları ne olursa olsun, tabi ki öğrencinin düzeyi, öngörülen amaç, içinde bulunulan koşullar ve birtakım beklenmedik fırsatlar, olanaklar, sınırlılıklar bunlar hepsi keman eğitimini etkileyecektir. Bu bakımdan esnek olmak gerekir, bu konuda... Ortaya çıkacak ihtiyaca göre yeni düzenlemeler yapabilmeli, farklı yöntemler izlenebilmeli, bir defa genel olarak keman eğitiminde biz bireysel keman eğitimi veriyoruz. Grupla da keman eğitimi yapsak küçük yaşlarda sonunda o bireysel bir çalışmaya, bireysel yoğunluklu bir öğrenme etkinliği üzerinde odaklanıyor çoğu kez, o zaman her öğrenciye göre birtakım yöntem teknikler de ayarlamak gerekiyor. Her öğrencinin, bize gelinceye kadar geçirdiği bir öğrenme stratejisi vardır. Ne öğrenirse öğrensin, o kendine özgü bir öğrenme yaklaşımı geliştirmiştir. Kendine göre hatta öğrenme yöntemleri de geliştirmiştir. Biz ne

yapmalıyız? Öğrenci nasıl yaparsa, ne yaparsa etkili öğrenir? Buradaki özellikleri de dikkate almak zorundayız. Yani öğretim yöntemini, sadece öğretmen kendi açısından belirlememeli, öğrencinin de öğrenme yöntemine göre, onun, bize gelinceye kadar geliştirdiği öğrenme yöntemlerini de dikkate almalı. Tabi öğrenciyle iletişim konusu çok önemli, iletişim biçimi önemli. Yani bazen biraz tatlı sert, bazen son derece okşayıcı, yumuşak; bir de öğrencinin içinde bulunduğu ruhsal duruma göre de bu tabi değişkenlik gösterecek. Yani keman eğitiminin bu dediğimiz türlere göre, amaçlara göre, öğrenci düzeyine göre, öğrencinin kendi özel niteliklerine göre çok esnek bir biçimde tasarlanması ve gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bireysel öğretim ağırlıklı olduğu için de sorumlulukları çok büyük, çünkü bireysel öğretim öyle etkili bir öğretim yöntemidir ki insanı çok yükseklere de çıkarabilirsiniz, ama yanlış bir eğitimle çok aşağılarda da bırakabilirsiniz. Sorumluluğu çok büyüktür. Bir toplu sınıf öğretimine benzemez. O bakımdan çok ince eleyip sıkı dokumak gerekiyor.

Literatürde yer alan kaynaklarda başka ne gibi eğitsel özellikler olması gerekir?

Bu, çok anlamlı bir soru... Bir defa literatürümüz ulusal literatür olarak epeyce zenginleşti. Bugün keman konçertolarımız var, keman sanatçılarımız var, keman suitlerimiz var, daha küçük ölçekli keman parçalarımız var, keman etütlerimiz var, epeyce şimdi çoğalmaya başladı, henüz yetersiz de olsa zengin bir keman eğitim müziği dağarımız oluşma yolunda... Zaten uluslararası keman eğitim müziği dağarımız da çok zengin. Şimdi burada temel sorunlardan birisi şu, tabi yakın yıllara kadar önümüzde daima bağımsız etütler, bağımsız alıştırma, bağımsız eserler... Bunların arasında, bunlar birbirleriyle ilişkilendirildiğinde daha çok keman öğretmenlerine bırakılmış, öğrencinin ihtiyacına göre... Benim son yıllarda gözlemlediğim, içinde hem alıştırma, hem etüt, hem de yapıt karakterini taşıyan yeni bir keman eğitim müziği modeli oluşturmak. “Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar” adlı kitabımızda bunun örneklerini vermeye çalıştık. Yani en küçük parça bile, kendi içinde en az üç bölümlüdür. Bu üç özelliği taşımasına özen gösterdim. Böylece öğrencilerin bütünsel öğrenme dediğimiz bir sürece girdiklerini görüyorum, böyle çalışılırsa birbirinden kopuk, ayrı; alıştırma, etütler, yapıtlar bağlamından; birbiriyle sıkıca ilişkilendirilmiş, bir bütün haline getirilmiş, iç içe geçirilmiş bir çalışmalar bütününe dönüştürülmesini çok önemişiyorum.

Çünkü öğrencilerin, insanların zamanları son derece sınırlı. Ömür kısa, gün çok kısa geliyor. Çok yoğun çalışanlar için... O bakımdan, daha derli toplu, daha bütünsel bir öğrenme sağlayacak yeni materyallere ihtiyacımız var, mevcutların yanı sıra; alıştırma, etüt, yapıt karakterini bünyesinde taşıyan yeni tür materyallere gereksinim vardır. Belki bu yolla birçok şey daha çabuk öğrenilecek, öğrenme sırası kısılacak, öğrenme biçimi kolaylaşacak. Keman öğrenme daha sağlıklı gerçekleşecek. Yetenek sınavlarıyla öğrenci alan kurumlarımızda, kötü öğrencilerimiz yok; orta öğrencilerimiz var, ileri öğrencilerimiz var ve yüksek düzeyde öğrencilerimiz var. Ne gibi? Yetenekleri, sabırları, çalışma zamanını verimlilikleri bakımından kullanma biçimleri... Bizim ilkemiz, her gruptaki öğrenci kendi düzeyine göre tam öğrenebilir kemanı... Her konuyu ne yapabilir? Bu üç gruptan hangisine giriyorsa öğrenci, o grup düzeyinde tam öğrenebilir. Teknik olarak konuları ne yapabilir? Kendi düzeyinde tam öğrenebilir. O zaman üç öğrenci grubu bulunduğu göre, böyle bir ders kitabında üç öğrenci grubuna yönelik ve her grupta tam öğrenmeyi sağlayacak çeşitlilikte, zenginlikte materyal gerekiyor. İşte benim Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için hazırladığımız keman kitabındaki temel yaklaşım bu. Nitekim ilk gelen izlenimler, tepkiler son derece olumlu. Her öğrenci gelişiyor. Her öğrenci, kitapta kendi ihtiyacını karşılayacak birşeyler buluyor. Tabi ki temel ilke bu olunca, bu yeni bir yaklaşım demek. Öğretmenlerin önüne çok seçenek demek. Öğrencilerin önüne çok seçenek demek. Bu kitaplardaki tüm parçaları her öğrencilerin eksiksiz çalması, çalışması gerekmez zaten. Kendi düzeyine göre... Yetenek düzeyine göre... Sabrına göre... Verimliliğine göre ne olacak öğretmen? O öğrenciye uygun olanlarını seçip “sen şunları, şunları çalışacaksın” diyecek. Böylece hiç bir ünite; hiçbir öğrenci tarafından işlenmemiş, öğrenilmemiş kalmayacak. Her ünite bu üç grup (düzey) öğrenci, kendine uygun materyali bulacak.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere yayımlanmış olan kaynaklarımız ve onların oluşma süreçleri ile ilgili bilgi verir misiniz?

Tabi. Bir defa, ben yaratarak keman öğretmeyi çok seviyorum. Yani mevcut hazır bulduğunuz materyalin yanı sıra, ne yapıyoruz? Biz de kendimiz materyal üretiyoruz. Bunu son derece sağlıklı bir öğrenme ve öğretme yaklaşımı olarak görüyorum. Böyle baktığımız zaman, İstanbul İlk Öğretmen Okulu müzik seminerindeki o ilk denemeleri yana bırakırsak, 1965 yılında göreve başlamışız;

Almanya'daki öğrenimim sırasında birtakım parçaları yazdım, öğrendiğim teknikleri uygulamak üzere daha ileri bir düzeyde... Burada öğretmenliğe başlayınca 1965'te, ilk on yıl (1975'e kadar) daha çok öğretim ve konser etkinliği ağırlıklı çalıştım. Yani, bir yandan öğrenci yetiştirdik, bir yandan da konserler verdik, resitaller verdik. Ama bu arada öğrencilerimi tanıdıkça, onlarla değişik çalışmalar uyguladıkça; ihtiyaçları da görüp onları giderecek çözümler düşünmeye başladık. Ondan sonra (1975 yılından itibaren) bu parça parça yaptıklarımızı sistemli bir biçimde bir araya getirip, eğitim enstitüleri, işte yaygın öğretim veya mektupla öğretim sistemi çerçevesinde, eğitim enstitüleri müzik bölümlerinin keman eğitimi ders kitaplarını yazdık. Edip Bey'le beraber... Bu şekilde materyallerimizi adım adım o kitaplar çerçevesinde yayımlamaya başladık. Bu bizim keman eğitimciliğimizi çok olumlu yönde etkiledi. Yani, hocası öğreten, çalan, yaratan, yayımlayan, ürünlerini meslektaşlarıyla paylaşan bir öğretmen tipinden çok yararlanıyor. O yüzden ben keman eğitimcilerimizin kendi düzeylerinde, mevcutlar ne kadar mükemmel görünse de mutlaka kendi özgün önerilerini, seçeneklerini ortaya koymalarında yarar görüyorum. Böyle yürünürse, keman öğretim süreci de çok verimli oluyor.

Birinci sınıf için sekiz defterlik yazdık. İkinci sınıfın sekiz defteri iki kitap haline getirildi, dörder defter birleştirilerek. Son üçüncü sınıfın da (üç yıllıkta bölümlerimiz), iki ayrı kitap olacaktı ama bazı nedenlerle birleştirildi, tek kitap halinde kalın bir kitap halinde yayımlandı. Aslında, her ay için, sekizer aylık bir öğretim süreci düşündük o zaman, her ay için bir mektup, bir kitap, altmış-yetmiş sayfalık ortalama. O zaman sekiz birinci sınıf, sekiz ikinci sınıf, sekiz üçüncü sınıf için; yirmi dört defter olacaktı. İlk yılı sekiz defter olarak yayımladık, ikincisi birtakım ekonomik gerekçelerle iki kitap halinde yayımlandı. Üçüncüsü de tek kitap olarak yayımlandı, iki kesimli... Ama işin özü ne? Her sınıfın sekiz defter halinde yayımlanması. Bir aylık bir program, dört haftalık bir program. Her defter bir aylık bir eğitim sürecini kapsıyordu. Böylece öğrenci bir ay sonunda nereden nereye varacağını görüyordu, öğretmen nereden nereye öğrenciyi vardıracağını görebiliyordu. Keman eğitiminde, birer aylık süreler önemli süreler. Yani, bir aylık bir süre güzel tasarlanırsa, güzel yürütülürse, sonucu da zamanında alınırsa sağlam bir öğrenme dilimi oluyor zaman bakımından. Buna göre düşündük. Sanıyorum bu son derece çağdaş bir yaklaşımdı. Ama dediğim gibi birinci sınıflarda bunu

sağlamaya çalıştık. Ama ikide, üçte başka nedenlerle, gerekçelerle bu ilkelerden biraz ödün vermek zorunda kaldık o zamanlar. Tabi daha sonra, “Çevreden Evrene Keman Eğitimi “olarak yayımlandık. O devam edecekti ama, Edip Bey’in Ankara’dan ayrılması, İzmir’e gitmesi, bizim burada başka birtakım idari görevlerle karşı karşıya kalmamız tabi, o ortak çalışmamızı engelledi. Artık bir araya gelemez ve beraber çalışamaz durumuna geldik. O yüzden de onlar orada kaldı. Tabi ki Edip Bey kendi çalıştığı konularda bu işe devam etti. Biz burada sürdürmeye çalıştık. Böylece Edip Bey’le ortak çalışmamızın ürünü olan; sekiz, on, on bir, (sonra birisi tekrar basıldı) on iki kitaplık, bir de “Çevreden Evrene...” on üç kitaplık bir dizi ürün ortaya çıkmış oldu. Sanıyorum, Türkiye’de keman eğitimi alanında ilk geniş kapsamlı çalışmalardır onlar... Hala daha çok ciddi araştırma konusu olmaktadır.

“Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar”, baskısı bitti, yeni baskısı yapılacak.

“Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar” nasıl oluştu?

O kitabın oluşmasındaki temel düşüncelerden bir tanesi, öğrencilerimizin önüne alıştırma, etüt, yapıt işlevlerinin her üçünü birlikte görecektir, bir yeni materyal tipi oluşturmak; bu öğrenmenin süresini kısaltma, verimliliğini artırma, öğrencinin ilgisini çekme ve keman çalmayı daha zevkli bir uğraş haline getirme gibi amaçlarla bu ilke oluşturuldu. Onun yararını gördüm. Bu onların birçoklarını burada 60’lı, 70’li, 80’li yıllarda etkili ve verimli olduğunu denedik, gördük. O yüzden bir kısmını yayımladım. Daha elimizde birçok materyal var. O belki birkaç kitaplık bir dizi haline gelecek, kendi içerisinde bir dizi oluşturacak. Tabi yayımlamayı düşündüğümüz başka çalışmalarımız var. Elimizde epeyce malzeme var.

İleriye dönük projeleriniz var mı?

Var. Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, İlköğretim ve daha erken yaşlar için; Eğitim Fakülteleri için, hatta Lisansüstü eğitim ve Doktora için de yine o düzeye uygun ürünler lazım. Yine geleneksel müziklerden yararlanarak, daha özgür, rahat yaklaşımlarla... Yani bu devam edecek tabi, zamanımız ve sağlığımız yeterse. Bu çalışmalarımız olacak. Ayrıca işin kuramı, teorisi, konusu da çok önemli. Yani işin felsefesi... En küçük bir çalışmamızın dahi bir felsefi temeli vardır. Neden, niçin? Şimdi, insan niçin keman çalıyor? İnsanla keman arasındaki ilişki...Nedir insan için keman? Yani, kemanın anlamı nedir insanlar için? Bunlara da insanların bilinçlenmesi

lazım. Çoğu kez, müzikçilerin büyük bir kısmı belki, müziği insansız düşünmeye yöneliyorlar. Yani müziği bir bakıma insansızlaştırıyorlar. Bunu çok yanlış buluyorum. O yüzden hep insan ve müzik, insan ve keman, insan ve piyano... Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri hazırlık kitabımızın ilk ünitesi “İnsan”, insan ve kendisi, o varlığı, o yapısı... Çıkış noktamız o.

İnsan değiştikçe sanatı değiştiriyor. İnsanda bir yaşama güdüsü var, bir yaşam bilgisi oluşturuyor insan. Fakat bununla yetinmiyor, gerçeği ve doğruyu arıyor. Yararlı, kullanışlıyı arıyor. Daha pratik olanı arıyor. Özgünü, güzeli arıyor. İyiyi, kötüyü, tutarlıyı arıyor. İyiyi, kötüyü ayırt etmeye çalışıyor. İşte buralardan, gerçeği ve doğruyu aramasından bilimi, özgün ve güzeli aramasından sanatı, yararlıyı, kullanışlıyı aramasından teknolojiyi, tutarlıyı, değerliyi aramasından felsefeyi oluşturuyor. Yani bugün böyle şaşaalı adlarla, içerisine birçok şey sokarak kullanılan kavramlar aslında insanın yapısından kaynaklanıyor. İnsan muhtemel arayışlar içerisinde. Böyle bir ihtiyaçla doğuyor insan. Bu ihtiyaç bitmiyor, bitmeyecektir de. O yüzden her kuşak bu konularda yeni bilgiler, yeni görüşler, yeni anlayışlar ortaya koyuyor. Ne zamana kadar? İnsanlık bu dünyadan yok oluncaya kadar... O yüzden, müziği, kemani, sanatı insanlı düşündüğümüz zaman, zaten çözüm de geliyor kendiliğinden. Yani bu parçaları oluştururken demek ki, insanı eksen aldık, insanı temel aldık. Böyle bir temelden yola çıkınca da seçenekler çok. Bunlar ortaya çıktı, daha da çıkacak umarım.

Bu güzel görüşmeyi kabul ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Böyle bir çalışma için ben de hem seni, hem de Hocanı kutluyorum. Çalışmalarında üstün başarılar diliyorum.

Ali Uçan, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesindedir.

Keman eğitimcilerinin, keman öğreten ve öğrenci yetiştiren kişiler olarak; keman çalma teknikleri, keman ile seslendiricilik yorumculuk konularında; deneyimlerini, buluşlarını, yeni görüşlerini ve yaklaşımlarını, anlayışlarını yazılı veya sözlü olarak ortaya koyup, keman eğitimcileri ve öğrencileriyle paylaşımlarının yararlı olabileceği görüşündedir.

Keman eğitimcilerinin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik ve nitelik açısından yeterli olmadığı görüşündedir. Keman eğitimi kaynaklarının oluşturulmasında; keman edebiyatının sürekli gelişmesi, keman öğrenen kişilerin kemana başlama ve öğrenme yaşlarının değişkenlik göstermesi bakımından literatürün güncellenerek, farklı müzik türlerimizden de yararlanılarak zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Türk keman eğitim-öğretim müziklerinin yazılı veya kayıtlı olarak, hiçbir zaman gerek nitelik yönünden, gerek nicelik yönünden tam yeterli duruma gelemeyeceği, her yeni kuşağı yeni ihtiyaçlarıyla mevcut durumu yetersiz hale getireceği düşüncesindedir.

Keman eğitimi ile ilgili kaynaklar oluşturulurken Türk kültürü temel alınarak ulusaldan evrensele, evrenselden ulusala ilkeleriyle; yeni buluşlar, öneriler, çözümler değerlendirilerek çok yönlü çalışma gerekliliğini benimsemektedir.

Kaynaklarda keman eğitiminin; genel, özgen, mesleki boyutları; öğrenci düzeyi, öngörülen amaç, içinde bulunulan koşullar, fırsatlar, olanaklar ve sınırlılıklar göz önünde bulundurularak yeni düzenlemelerin yapılabileceği, farklı yöntemlerin izlenebileceği görüşündedir. Keman eğitim müziği dağarında; alıştırma, etüt, yapıt karakteri taşıyan, birbirleriyle sıkıca ilişkilendirilmiş olan bir çalışma bütününe ihtiyaç duyulduğunu; bütünsel bir öğrenme sağlayabilecek materyaller oluşturularak; öğrenme süresinin ve biçiminin kolaylaşarak, sağlıklı bir öğrenmenin gerçekleşebileceğini belirtmektedir.

Keman öğretiminin verimliliği açısından, keman eğitimcilerimizin kendi önerilerini, seçeneklerini hazırlayacakları kaynaklar ile literatüre sunmalarının gerekli olduğunu düşünmektedir.

2.3. Keman Eğitime Yönelik Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Yayımlanmış Kaynaklar

2.3.1. Keman Eğitimcilerimizin Keman Eğitime Yönelik Yöntem-Teknik ve Dağar İle İlgili Yayımlanmış Olan Kaynakları ve Özgeçmişleri

2.3.1.1. Yazarın Soyadı, Adı: AKBULUT, Hasan Hüseyin

Özgeçmiş:

Hasan Hüseyin Akbulut, 1943'te doğdu. 1964'te Gazi Eğitim Müzik Bölümünden mezun oldu. 1965'te uzmanlık eğitimi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışına gönderildi ve İsrail'de "Rubin Müzik Akademisi"nde öğrenim görerek 1969'da mezun oldu. Yurda döndükten sonra, Gazi Eğitimde öğretim üyeliği yaptı. 1977'de Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasına keman sanatçısı olarak atandı. 1983 yılından itibaren, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının yönetim kurulu üyeliği ve müdür yardımcılığı görevlerini yapan Akbulut, 1991-1995 yılları arasında bu kurumun müdürlüğünü sürdürdü. 1995-2000 yılları arasında Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, 2000-2003 yılları arasında Kültür Bakanlığı Müsteşar Yardımcılığı görevlerinde bulundu.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Hasan Hüseyin Akbulut, "Keman Öğretim Yöntemleri", Ankara Filarmoni Dergisi, sayı 78, Ocak 1973.
- Hasan Hüseyin Akbulut, "Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenin İzleyeceği Yollar", Ankara Filarmoni Dergisi, sayı 79, Şubat 1973.
- Hasan Hüseyin Akbulut, "Okullarda Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenin İzleyeceği Yollar", Ankara Filarmoni Dergisi, sayı 80, Mart 1973.
- Hasan Hüseyin Akbulut, "Okullarda Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenin İzleyeceği Yollar", Ankara Filarmoni Dergisi, sayı 81, Nisan 1973.

- Hasan Hüseyin Akbulut, “Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenin İzleyeceği Yollar”, Ankara Filarmoni Dergisi, sayı 83, Haziran 1973.

2.3.1.2. Yazarın Soyadı, Adı: ALAPINAR, Hazar

Özgeçmiş:

Hazar Alapınar, 1942 yılında İstanbul’da doğdu. 1948 yılında İstanbul Belediye Konservatuvarında Ekrem Zeki Ün ile keman eğitimine başladı. 1959’da Ankara Devlet Konservatuvarında Necdet Remzi Atak’ın öğrencisi oldu. 1966-1967 yıllarında N. Remzi Atak sınıfından mezun oldu. 1966-1967 yılları arasında İzmir Devlet Konservatuvarına asistan olarak atandı. 1967-1968 yıllarında Alman Hükümetinin bir bursunu kazanarak Köln Musik Hochschule’de çalışmalarını sürdürdü. Yurda döndüğünde, İzmir Devlet Konservatuvarındaki görevine asistan olarak devam etti. 1969 yılında oda müziği, 1970’te keman öğretmenliğine getirildi.

İzmir Devlet Konservatuvarında Müzik Bölüm Başkanlığı yapan sanatçı ve eğitimci Alapınar, eğitim müziği alanında da çalışmış, yapıtlar yazmıştır. Halen, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarında görev yapmaktadır.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Hazar Alapınar, “Keman ve Piyano İçin Mini Diyaloglar”, Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yayınları., İzmir 1998.

- Hazar Alapınar, “Keman Yapım Tarihi”, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara 2003.

- Hazar Alapınar, “Kemanda Pozisyon Çalışmaları ve Etütler”, Levent Müzikeyi, İzmir 2005.

2.3.1.3. Yazarın Soyadı, Adı: BÜYÜKAKSOY, Feridun

Özgeçmiş:

Feridun Büyükaksoy'un özgeçmiş bilgileri, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik yapılan görüşmelerde verilmiştir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Feridun Büyükaksoy, "Keman Öğretiminde İlke ve Yöntemler", Armoni Ltd. Şti., Ankara 1997.

2.3.1.4. Yazarın Soyadı, Adı: CAN, Ömer

Özgeçmiş:

Ömer Can'ın özgeçmiş bilgileri, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik yapılan görüşmelerde verilmiştir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Ömer Can, "Keman Eğitimi I" Evrensel Müzikevi, Ankara 1989.
- Ömer Can, "Keman Eğitimi II", Evrensel Müzikevi, Ankara 1993.
- Ömer Can, "Keman Eğitimi III", Evrensel Müzikevi, Ankara 1993.
- Ömer Can, "Keman Eğitimi IV (Düetler Albümü)", Evrensel Müzikevi, Ankara 2003.

2.3.1.5. Yazarın Soyadı, Adı: ÇILDEN, Şeyda ve ŞENDURUR, Yılmaz

Özgeçmiş:

Şeyda Çilden, Aydın'da doğdu. İlk ve ortaokulu Aydın'da tamamladıktan sonra Muğla Kız İlköğretmen Okulundan 1970 yılında mezun oldu. 1970 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümüne girdi ve 1973 yılında mezun oldu. Altı yıl süresince çeşitli

orta dereceli okullarda müzik öğretmeni olarak görev yaptı. 1974 yılında bir yıl süre ile Belçikalı keman pedagogu Prof. J. Hingy ile çalıştı. 1978 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde açılan asistanlık sınavını kazanarak, 1979'da "Keman Asistanı" olarak göreve başladı. Üç yıl Prof. Sadettin Ünal ile çalışmalarını sürdürdü.

1982 yılında "Türk Halk Ezgilerini Keman ile Çalma ve Yorumlama Yöntemleri" konulu asistanlık tezini verdi ve aynı kurumda keman öğretmeni oldu. 1987 yılında "Yardımcı Doçent", 1991 yılında "Sanatta Yeterlik", 1995'te "Doçent" unvanı aldı.

1979 yılından beri, akademik çalışmalarının yanı sıra kemancı olarak Ankara ve değişik şehirlerde; solo konserler, oda müziği ve oda orkestrası konserleri ile sanatsal etkinliklerini sürdürdü.

Prof. Şeyda Çilden, halen Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretim üyesi olarak akademik ve sanatsal çalışmalarını sürdürmektedir.

Özgeçmiş:

Yılmaz Şendurur, 1957'de Keşan'da doğdu. 1975 yılında, Ankara İlköğretmen Okulu bünyesindeki Müzik Seminerinden mezun oldu. 1978'de İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünü bitirdi. 1982 yılında Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümünde keman asistanı olarak göreve başladı. 1985 yılında lisansını tamamladı, 1988'de "Yardımcı Doçent", 1991'de "Sanatta Yeterlik" ve 1995'te "Doçent" unvanlarını aldı.

1982 yılından beri, kemancı olarak Ankara ve değişik şehirlerde; solo konserler, oda müziği ve oda orkestrası konserleri ile sanatsal etkinliklerini sürdürdü. Singapur, Tayland, Hollanda, Bulgaristan, Almanya, Rusya ve İngiltere'de düzenlenen Türk Kültürünü tanıtım etkinliklerinde görev aldı.

Halen, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Şeyda Çilden ve Yılmaz Şendurur, “Keman İçin Piyano Eşlikli Albüm I”, Evrensel Müzikevi, Ankara 2003.

2.3.1.6. Yazarın Soyadı, Adı: DALAYSEL, Oktay

Özgeçmiş:

Oktay Dalaysel’in özgeçmiş bilgileri, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik yapılan görüşmelerde verilmiştir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Oktay Dalaysel, “Keman İçin Gam Çalışmaları ve Yay Çeşitleri”, Sevdacenanp And Müzik Vakfı, Ankara 1987.

2.3.1.7. Yazarın Soyadı, Adı: FAYEZ, Semra

Özgeçmiş:

Semra Favez, 1963 yılında Ankara’da doğdu. Lise öğreniminden sonra Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünden 1986 yılında mezun oldu. Altı yıl süreyle çeşitli özel ve devlet okullarında müzik öğretmenliği yaptı. 1992 yılında açılan “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmenlik Sınavı”nı kazanarak, Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesine müzik (keman) öğretmeni olarak atandı. 1995 yılında Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi oldu ve 1998 yılında mezun oldu.

Halen, aynı okulda “Keman ve Orkestra” dersleri öğretmenliği yapmakta ve Hacettepe üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Müzik Öğretimi dersleri vermektedir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Semra Favez, “Kuramdan Uygulamaya Başlangıç Keman Eğitimi Teknik - İlke - Yöntemler”, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara 2001.

2.3.1.8. Yazarın Soyadı, Adı: GÖBELEZ, Cemalettin

Özgeçmiş:

Cemalettin Göbelez, 1948 yılında Uşak'ta doğdu. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümüne girdi. Gazi Eğitim Enstitüsünde Prof. Eduard Zuckmayer ile piyano, Prof. Dr. Ali Uçan ve Ulvi Yücelen ile keman öğrenimi gördü.

İspanyol Hükümetinin kültür bursunu kazanarak İspanya'nın Barselona kentindeki Yüksek Müzik Konservatuarında üç yıl Prof. Xavier Turull ile keman, Prof. Enrique Ribo ile keman oda müziği ve orkestra eğitimi gördü.

1969 yılında İspanya'nın Santiago de Compostela kentinde düzenlenen uluslararası kursa katılarak keman ve oda müziği diploması aldı. Barselona'daki "Estela Senfoni Orkestrası"nda Wolfgang Amadeus Mozart'ın La Majör Keman Konçertosunu solist olarak yorumladı. 1971 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından İstanbul Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde keman öğretmenliği görevine atandı. Bu kurumda Bölüm Başkanlığı, Orkestra Şefliği görevlerinde, TRT Çocuk ve Gençlik Müziği Özel Danışma Kurulu Üyeliği, Eurovizyon Seçici Kurul Üyeliği ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı Başkanlığı görevinde bulundu.

1986 yılında İspanya'nın Santiago de Compostela kentinde düzenlenen uluslararası keman kursuna ikinci kez katılarak Prof. Leon Ara ile keman çalıştı. Çok sayıda konser, konferans ve televizyon programları ve benzeri etkinliklerde bulundu. 1987-1988 öğretim yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesinde Sanatta Yeterlik ve Doçent unvanını aldı. İspanyolca ve İngilizce bilmektedir.

Halen, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Cemalettin Göbelez, “Çalgılar Dünyasında Keman”, Liszt Müzikevi Yayınları, İstanbul 1996.

2.3.1.9. Yazarın Soyadı, Adı: GÖĞÜŞ, Tuğrul

Özgeçmiş:

Tuğrul Göğüş, 1956 yılında Ankara’da doğdu. Küçük yaşlarda Ermukan Saydam ile keman eğitimine başladı. Daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümüne giren ve Saydam ile çalışmalarını bu kurumda da sürdüren Göğüş, 1976 yılında İzmir Devlet Senfoni Orkestrası sanatçı üyesi oldu. Uzun yıllar, İzmir Filarmoni Derneği yönetim kurulunda çeşitli görevler aldı ve ilk sayısı 1982 yılında yayımlanan İzmir Filarmoni Dergisini kurdu. Göğüş’ün, basılmış çok sayıda kitabı ve araştırması bulunmaktadır.

Yirmi üç yıldan uzun bir süre İzmir Devlet Senfoni Orkestrasında çalışan Göğüş, bu süreçte Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünden de mezun oldu ve aynı okulda yüksek lisans yaptı. Sanatçının müzik bilimi alanında, çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış çok sayıda makale ve çevirisi bulunmaktadır. İzmir’de amatör koro ve orkestraların oluşturulmasına ve bu toplulukların çeşitli etkinlikler sergilemesine öncülük etmiş, ayrıca müzikbilim alanında çeşitli sempozyum ve panellerin planlayıcısı ve uygulayıcısı olarak çalışmalar yapmış, müzikbilimsel toplantılar düzenlemiştir. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde; keman, orkestra, müzik tarihi, temel müzik bilgileri ve biçim bilgisi dersleri vermiştir. Daha sonra Adana’ya yerleşmiş ve Çukurova Devlet Senfoni Orkestrasına geçen sanatçı, Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarında Prof. Dr. Ferhang Hüseyinov ile keman alanında bir yüksek lisans daha yapmıştır.

Çukurova Devlet Senfoni Orkestrasında başkemancılık ve müdürlük yapan Göğüş, daha sonra bu kurumdan ayrılarak Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarına geçmiştir. Sanatçı bu kurumda; keman, oda müziği, temel müzik bilgisi derslerini vermiş ve halen vermektedir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Tuğrul Göğüş, “Keman Öğreniyorum I, II, III”, Bemol Yayıncılık, İstanbul 2004.

2.3.1.10. Yazarın Soyadı, Adı: GÜNAY, Edip

Özgeçmiş:

Edip Günay’ın özgeçmiş bilgileri, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik yapılan görüşmelerde verilmiştir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Edip Günay ve Ali Uçan, Mektupla Yüksek Öğretim Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü için “Keman”, Birinci Sınıf İçin Sekiz Defter, Mektupla Öğretim Merkezi, Ankara 1975.

- Edip Günay ve Ali Uçan, Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü için “Yaylı Çalgılar Keman”, İkinci Sınıf İçin Dörder Defterden Oluşan İki Kitap, Üçüncü Sınıf İçin Tek Kitap, Ankara 1976, 1977, 1978.

- Edip Günay ve Ali Uçan, “Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1” Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara 1980.

2.3.1.11. Yazarın Soyadı, Adı: KARKIN, Kadir

Özgeçmiş:

Kadir Karkin, 1957 yılında Adana Düziçi Öğretmen Okuluna girdi. 1960 yılında Çapa Öğretmen Okulu müzik seminerinde; Ekrem Zeki Ün, Halil Bedi Yönetken ve Tahir Sevenay’ın öğrencisi oldu. 1964 yılından itibaren 6 yıl süre ile ilkökul öğretmenliği yaptı. 1970 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsüne girdi. 1973’te atandığı Sinop Kız Öğretmen Okulundaki 5 yıllık öğretmenliğinden sonra, 1978’de İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde öğretim elemanı olarak göreve başladı.

1987’de Yardımcı Doçent, 1988’de Doçent, 1994’te Profesör oldu.

Abant İzzet Baysal Üniversitesinin Müzik Öğretmenliği Bölümünün ve Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinin kuruculuğunu üstlenmiştir. Halen, İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde dekanlık görevini yürütmektedir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Kadir Karkın, “Keman Albümü”, Cumhuriyet Üniversitesi GSF, Sivas 2002

2.3.1.12. Yazarın Soyadı, Adı: UÇAN, Ali

Özgeçmiş:

Ali Uçan’ın özgeçmiş bilgileri, keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarının değerlendirilmesine yönelik yapılan görüşmelerde verilmiştir.

Yayımlanmış Olan Kaynakları:

- Edip Günay ve Ali Uçan, Mektupla Yüksek Öğretim Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü için “Keman”, Birinci Sınıf İçin Sekiz Defter, Mektupla Öğretim Merkezi, Ankara 1975.

- Edip Günay ve Ali Uçan, Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü için “Yaylı Çalgılar Keman”, İkinci Sınıf İçin Dörder Defterden Oluşan İki Kitap, Üçüncü Sınıf İçin Tek Kitap, Ankara 1976, 1977, 1978.

- Edip Günay ve Ali Uçan, “Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1” Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara 1980.

- Ali Uçan, “Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar”, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara 2001.

- Ali Uçan, “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri İçin Keman Ders Kitabı Lise Hazırlık” Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, İstanbul 2004.

2.3.2. Keman Eğitimi İçin Yayımlanmış Diğer Kaynaklar

Bu alt bölümde, üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının dışında, müzik ya da müzik eğitimi ile ilgilenen diğer kişilere yer verilmiştir.

Yayımlanmış Olan Kaynaklar:

- Hüseyin Egemen, “Çağdaş Keman Eğitimi 1”, Özgür Yayınları, İstanbul 2005.
- Aydın Özden, “Batı Müziği’nde Keman Metodu”, Senfoni Müzik, İzmir 2003.
- Ahmet Saçan, “Kolay Keman Öğrenim Metodu”, Senfoni Müzikevi, İzmir 2005.

3. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulguların sonuçları gösterilmiş ve bu sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Keman eğitiminin gerçekleştirildiği eğitim fakülteleri ve devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının tamamı, keman eğitimcilerinin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılmaktadırlar.

Keman eğitimcilerimizin ortaya koyduğu yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakları, öğretim elemanları tarafından büyük ölçüde (% 93,5) kullanılmaktadır.

Keman öğretim elemanları, keman eğitimcilerimizin hazırlamış oldukları yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklardan çoğunlukla; “Ali Uçan, Edip Günay; Çevreden Evrene Keman Eğitimi” (f:31), “Ömer Can Keman Eğitimi I-II-III” (f:29), “Oktay Dalaysel Keman İçin Gam Çalışmaları ve Yay Çeşitleri” (f:14), “Ali Uçan Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar” (f:12) kaynaklarını kullandıklarını belirtmişlerdir.*

Keman eğitimcilerinin hazırlamış olduğu kaynaklarda yer alan açıklayıcı bilgilerin, eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının çoğunluğu tarafından (%88,9) yeterli ve doyurucu bulunduğu; devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğu tarafından (%88,9) yeterli ve doyurucu bulunmadığı belirtilmiştir.

Eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (% 94,5) ve devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğu (% 77,8), tür ve biçim açısından gelişim basamaklarına uygun yeterli kaynak üretilmediği görüşündedir.

Eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (% 88,9), üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin öz ve biçim açısından estetik doyuruculuk taşımadığını; devlet konservatuarlarındaki keman öğretim elemanlarının çoğunluğu (% 77,8), öz ve biçim açısından estetik doyuruculuk taşıdığını belirtmişlerdir.

* Keman eğitimcileri birden fazla kaynak belirtmişlerdir.

Eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (% 86,1) ve devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğu (% 66,7), keman eğitimcilerimizin hazırlamış olduğu yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarda yer alan örneklerin, müziksel anlatım yönünden tam yeterli olmadığı görüşündedir.

Eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (% 88,9) ve devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğu (% 66,7), keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine yeterli nicelikte katkı sağlamadıklarını belirtmişlerdir.

Keman öğretim elemanları, yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklarda öğrenci gelişimini artırmaya yönelik; literatürde metotların bulunduğunu, ancak ulusal özellikler taşıyan dağar niteliğinde kaynaklara gereksinim duyulduğunu (f:11); yöntem-teknik ile ilgili kaynaklarda kazandırılmak istenen davranışa yönelik açıklayıcı bilgilere yer verilmesi gerektiğini (f:8), amaçlara yönelik davranışların kazandırılmasında estetik ve melodik değer taşıyan örneklere yer verilmesi gerektiğini (f:5), dağar ile ilgili kaynaklarda; düo, trio, kuartet gibi oda müziği çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini (f:5) belirtmiştir.

Eğitim fakülteleri keman öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu (% 91,7); devlet konservatuarları keman öğretim elemanlarının çoğunluğu (% 70) keman eğitiminde kullanılmak üzere, yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynak hazırlamaya yönelik olumlu bir yaklaşım göstermişlerdir.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere kaynak hazırlamaya yönelik olumlu yaklaşım gösteren keman öğretim elemanlarının yarıdan fazlası; tercihlerini yöntem-teknik ve dağar niteliklerini içerisinde bulduran kaynaklar olarak belirtmişlerdir.

Keman eğitiminde uzman kişiler; keman eğitimcilerinin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği görüşündedirler.

Yapılan görüşmeler sonucunda, keman eğitiminde yer verilmek üzere yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakların, kemanın uzmanı olan; eğitimciler veya sanatçılar tarafından hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

Keman eğitiminde uzman kişiler, literatürde yer alan yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynakları nitelik ve nicelik açısından yeterli bulmamaktadırlar. Uçan, ayrıca;

keman edebiyatının sürekli gelişmesi, keman öğrenen kişilerin kemana başlama ve öğrenme yaşlarının değişkenlik göstermesi bakımından literatürün güncellenerek, farklı müzik türlerimizden de yararlanılarak zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Görüşülen kişiler, keman eğitimine yönelik kaynakların; evrensel keman tekniğinde, ulusal kültür ile temellendirilerek oluşturulması gerektiği görüşündedirler.

Keman eğitimde uzman kişiler, keman eğitimi literatüründe; yöntem-tekniğin, dağar niteliklerini içerisinde bulunduran kaynakların ve oda müziği dağarının yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Büyükaksoy, Günay ve Uçan, keman eğitimine yönelik kaynaklar oluşturulurken; alana, amaca ve yaşa göre bir sınıflandırmanın yapılabileceğini belirtmişlerdir. Aşkın ve Can ise böyle bir sınıflandırmanın yapılamayacağını; Can, yeteneğin sınırsız olduğunu; Aşkın, amaca götüren davranışların kazandırılmasına yardımcı olabilecek, kendi içerisinde sınıflandırılmış sistemli çalışmaların olması gerektiğini belirtmiştir.

Uçan, ayrıca; her yeni kuşağın yeni ihtiyaçları doğrultusunda, keman eğitimine yönelik kaynakların; nitelik ve nicelik yönünden yeterli duruma gelemeyeceğini, bu türde kaynakların, güncellenerek gelişim göstermesi gerektiği düşüncesindedir.

Ülkemizde, 1973-2005 yılları arasında keman eğitimi literatüründe, keman eğitimcilerimiz tarafından hazırlanmış toplam 22 kaynak olduğu saptanmıştır. Bu kaynaklar içerisinde; yöntem-tekniğin (metot), dağar, yöntem-tekniğin ve dağar, albüm, yaprak nota gibi nitelikler olduğu belirlenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

Keman eğitiminde yer verilmek üzere, yöntem-tekniğin ve dağar ile ilgili kaynaklar; nicelik ve nitelik açısından giderek gelişim göstermeli ve daha çok sayıda kaynak oluşturulmalıdır.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere, yöntem-tekniğin ve dağar ile ilgili kaynaklar, kemanın uzmanı olan; eğitimciler veya sanatçılar tarafından hazırlanmalıdır.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere, ileri düzeye yönelik yöntem-tekniğin ve dağar ile ilgili kaynaklar da oluşturulmalıdır.

Keman eğitiminde yer verilmek üzere yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar oluşturulurken:

- Kazandırılmak istenen davranışa yönelik açıklayıcı bilgilere yer verilmelidir.
- Ulusaldan evrensele, evrenselden ulusala ilkeleriyle hazırlanmış, özgün örneklere yer verilmelidir.
- Yöntem-teknik ve dağar niteliklerini içerisinde barındıran çalışmalara yer verilmelidir.
- Kolaydan zora doğru bir sıra izlenmelidir.
- Tür ve biçim açısından gelişim basamaklarına göre hazırlanmış ve estetik doyuruculuk taşıyan örneklere yer verilmelidir.
- Seslendiricilik, yorumculuk özelliklerinin geliştirilmesi bakımından müziksel anlatım ve ifade terimlerine yer verilmelidir.
- Oda müziği çalışmalarına yer verilmelidir.

Bu öneriler doğrultusunda, resmi ya da özel kurum ve kuruluşlar ödüllü çalışmalar düzenlemeli, alanın ilgililerinin dikkatini buraya çekerek özendirilmeli ve kaynak oluşturmalarına katkı sağlamalıdır.

KAYNAKLAR

- AKBULUT, H. Hüseyin, “Keman Öğretim Yöntemleri ve Öğretmenin İzleyeceği Yollar”, **Filarmoni Dergisi**, sayı 83, Ankara Haziran 1973
- ALAPINAR, Hazar, **Keman Yapım Tarihi**, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara 2003
- AŞKIN, Cihat, “History The Violin In Traditional Turkish Music: A General Outlook”, [Geleneksel Türk Müziği Tarihinde Keman: Genel Bir Bakış]
<http://www.cmpe.boun.edu.tr/~hocaoglu/music/articles/askin/askin.html>
- BÜYÜKAKSOY, Feridun, **Keman Öğretiminde İlkeler ve Yöntemler**, Armoni Ltd. Şti., Ankara 1997
- Büyük Larousse Ans.**, cilt 16, Milliyet Gazetecilik A.Ş., Librairie Larousse, 1986
- CAN, Ömer, **Keman Eğitimi IV (Düetler Albümü)**, Evrensel Müzikevi Yayınları, Ankara 2003
- FİDAN, Nurettin ve ERDEN, Münire, **Eğitime Giriş**, Alkım Yayınevi, Ankara t.y.
- GÖBELEZ, Cemalettin, **Çalgılar Dünyasında Keman**, Liszt Müzikevi Yayınları, İstanbul 1996
- GÖĞÜŞ, Tuğrul, **Keman Öğreniyorum 1**, Bemol Müzik Yayınları, İstanbul 2004
- GÜNAY, Edip ve ÖZDEMİR, M. Ali, **Müzik Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Geliştirme**, Bağlam Yayıncılık, İstanbul 2003
- GÜNAY, Edip ve UÇAN, Ali, **Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1**, Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara 1980
- İLYASOĞLU, Evin, **Zaman İçinde Müzik**, Yapı Kredi Yayınları, 6. Baskı, İstanbul 2001
- MİMAROĞLU, İlhan, **Müzik Tarihi**, Varlık Yayınları, 5. Baskı, İstanbul 1995
- SACHS, Curt, **Kısa Dünya Musikisi Tarihi**, Çeviren: İlhan Usmanbaş, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1965
- SAY, Ahmet, **Müzik Ansiklopedisi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2. Cilt, Ankara 1992

- SAY, Ahmet, **Türkiye'nin Müzik Atlası**, Borusan Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 1998
- SÖZER, Vural, **Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi**, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul 1986
- ŞEN, Ebru, **Keman Eğitiminde Seslendiricilik/Yorumculuk Özelliklerinin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Bursa 2001
- UÇAN, Ali, **İnsan ve Müzik-İnsan ve Sanat Eğitimi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1996
- UÇAN, Ali, **Müzik Eğitimi**, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 1997
- UÇAN, Ali, **Keman Eğitimi İçin Özgün Parçalar**, Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara 2001

EKLER

EK-I
ANKET

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

KEMAN EĞİTİMCİLERİMİZİN YÖNTEM - TEKNİK VE DAĞAR İLE İLGİLİ
KAYNAKLAR AÇISINDAN KEMAN EĞİTİMİNE KATKILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

A N K E T

AYCAN TORLULAR

BURSA 2004

A N K E T

AÇIKLAMA: Ankette, üç bölümde toplam 19 soru yer almaktadır. Bu sorular çoktan seçmeli ve açık uçlu olmak üzere iki türde düzenlenmiştir. Çoktan seçmeli sorular için size uygun olanı (X) ile işaretleyiniz. Açık uçlu sorular için boş bırakılan yere görüşlerinizi kısaca yazınız.

A. Kişisel Bilgiler:

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Bağlı bulunduğunuz Yüksek Öğretim Kurumu aşağıdakilerden hangisidir?

Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

Devlet Konservatuarı

3. Eğitim durumunuz aşağıdakilerden hangisine uygundur?

Ön Lisans

Lisans

Yüksek Lisans

Doktora / Sanatta Yeterlilik

Diğer, yazınız

.....

4. Çalıştığınız kurumdaki göreviniz aşağıdakilerden hangisine uymaktadır?

Kadrolu Ücretli

5. Kadro ünvanınız aşağıdakilerden hangisidir?

Profesör Öğretim Görevlisi

Doçent Okutman

Yardımcı Doçent Uzman

Diğer, yazınız

.....

6. Hizmet yılınız aşağıdakilerden hangisidir?

1-5 yıl

6-10 yıl

11-15 yıl

16-20 yıl

21 yıl ve üstü

B. Alana Yönelik Bilgiler:

7. Çalgı eğitiminde, ana (bireysel) çalgınız keman mıdır?

Evet

Hayır

8. Keman eğitimcilerimizin eğitim materyali olarak kullanılmak üzere yöntem - teknik, dağar açısından keman eğitimine katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?

Evet

Hayır

Kısmen

9. Keman eğitimcilerimizin ortaya koyduğu yöntem - teknik ve dağar ile ilgili kaynakları kullanıyor musunuz?

Evet

Hayır

Kısmen

10. Cevabınız “Evet” ya da “Kısmen” ise hangi kaynakları kullandığınızı lütfen belirtiniz.

.....
.....

11. Üretilen kaynaklarda yer alan açıklayıcı bilgilerin yeterli ve doyurucu olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

Kısmen

12. Tür ve biçim açısından, gelişim basamaklarına uygun yeterli kaynak üretildiğini düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

Kısmen

13. Üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin öz ve biçim açısından estetik doyuruculuk taşıdığını düşünüyor musunuz?

Evet

Hayır

Kısmen

14. Üretilen kaynaklarda yer alan örneklerin müziksel anlatım yönünden yeterli olduğu görüşüne katılıyor musunuz?

Evet

Hayır

Kısmen

15. Keman eğitimcilerimizin, keman eğitiminde yer verilmek üzere, yeterli nitelik ve nicelikte keman eğitimine katkı sağladıklarını düşünüyor musunuz?

() Evet () Hayır () Kısmen

16. Cevabınız “Hayır” ya da “ Kısmen” ise, bu konudaki görüş ve önerilerinizi lütfen belirtiniz.

.....
.....
.....

17. Kullanılan metodlarda, öğrenci gelişimini artırmaya yönelik başka ne gibi eğitsel özellikler olmasını isterdiniz?

.....
.....
.....

18. Keman eğitiminde kullanılmak üzere “Yöntem – Teknik” ve ”Dağar” açısından katkı sağlamak üzere kaynak hazırlamayı düşündünüz mü?

() Evet () Hayır () Bazen

19. Cevabınız “Evet” ise çalışma(lar)ınızı hangi grupta değerlendiriyorsunuz?

() Yöntem - Teknik () Dağar () Yöntem - Teknik ve Dağar

EK-II
GÖRÜŞME SORULARI

GÖRÜŞME SORULARI

1. Özgeçmişiniz ile ilgili bilgi verir misiniz?
2. Keman eğitimcilerimizin yöntem-teknik ve dağar ile ilgili kaynaklar açısından keman eğitime katkı sağlamaları gerektiği düşüncesine katılıyor musunuz?
3. Keman eğitimcilerimizin literatürde yer alan kaynaklarının nicelik açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
4. Keman eğitimi ile ilgili kaynakların oluşturulmasında nasıl bir yol izlenmelidir?
5. Keman eğitimi ile ilgili kaynak oluşturulurken sizce öncelik verilmesi gereken unsurlar nelerdir?
6. Literatürde yer alan kaynaklarda başka ne gibi eğitsel özellikler olması gerekir?
7. Keman eğitiminde yer verilmek üzere yayımlanmış olan kaynaklarınız ve onların oluşma süreçleri ile ilgili bilgi verir misiniz?

EK-III

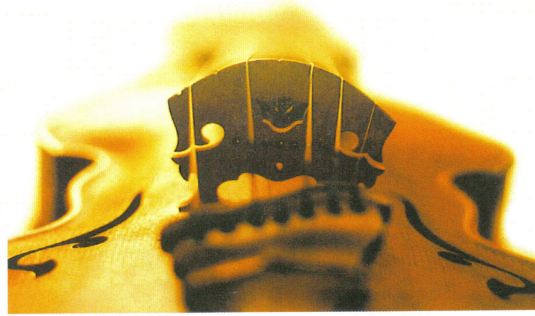
**KEMAN EĞİTİMCİLERİNİN YÖNTEM-TEKNİK VE DAĞAR İLE İLGİLİ
YAYIMLANMIŞ OLAN KAYNAKLARININ KAPAK ÖRNEKLERİ**

Seveda - Cenap And Müzik Vakfı

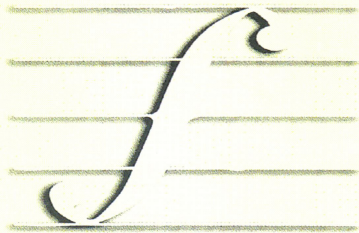
KEMAN YAPIM TARİHİ

HAZAR ALAPINAR

KEMAN ve PİYANO İÇİN

MİNİ DİYALOGLAR

Hazar ALAPINAR

DEÜ Devlet Konservatuarı Yayınları

**KEMAN İÇİN
POZİSYON ÇALIŞMALARI
ve
ETÜTLER**

I. - III. pozisyon

HAZAR ALAPINAR

ÖMER
CAN

KEMAN
EĞİTİMİ
I

ÖMER
CAN

KEMAN
EĞİTİMİ
II

ÖMER
CAN

KEMAN
EĞİTİMİ
III

*Ömer
Can*

KEMAN
EĞİTİMİ
IV
(Düetler Albümü)

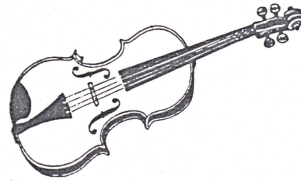
OKTAY DALAYSEL

KEMAN İÇİN

GAM ÇALIŞMALARI ve YAY ÇEŞİTLERİ

TONLEITERÜBUNGEN UND STRICHARTEN FÜR VIOLINE
SCALE EXERCISES AND BOWING TECHNIQUES FOR VIOLIN
EXERCICES DE GAMMES ET D'ARCHET POUR VIOLON

1987
ANKARA

KEMAN ÖĞRETİMİNDE İLKELER VE YÖNTEMLER

Feridun Büyükkaksoy

Kuramdan Uygulamaya
BAŞLANGIÇ KEMAN EĞİTİMİ
teknik - ilke - yöntemler

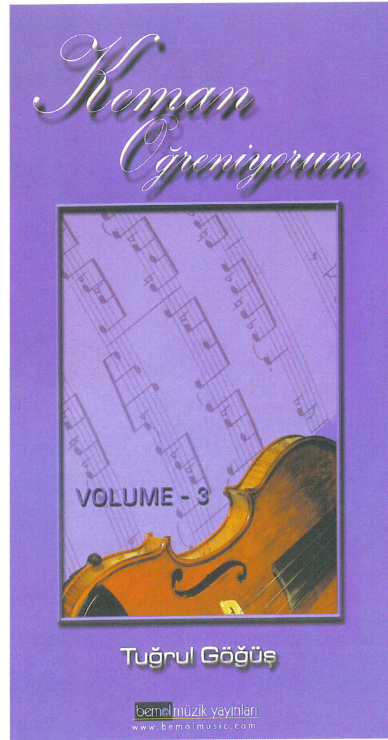
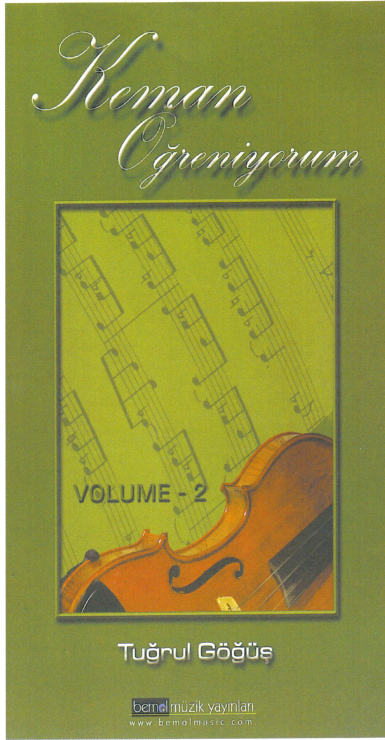
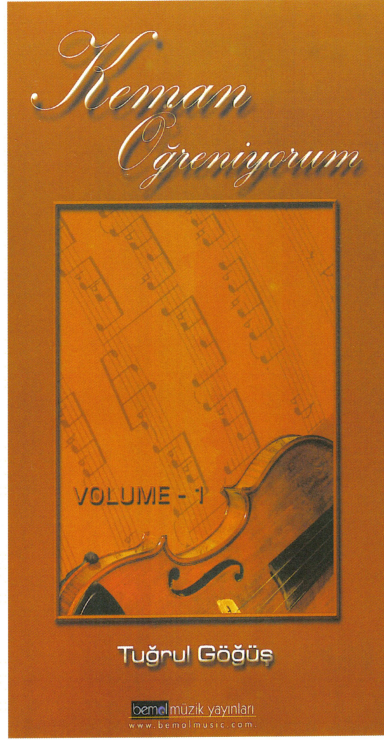
Semra Fayez

Çalgılar Dünyasında
KEMAN

Doç. Cemalettin Göbelez

MEKTUPLA YÜKSEKÖĞRETİM
EĞİTİM ENSTİTÜLERİ
MÜZİK BÖLÜMÜ

keman

1633_3

MEKTUPLA ÖĞRETİM MERKEZİ
ANKARA - 1975

MEKTUPLA YÜKSEKÖĞRETİM
EĞİTİM ENSTİTÜLERİ
MÜZİK BÖLÜMÜ

keman

1633_5

MEKTUPLA ÖĞRETİM MERKEZİ
ANKARA - 1975

MEKTUPLA YÜKSEKÖĞRETİM
EĞİTİM ENSTİTÜLERİ
MÜZİK BÖLÜMÜ

keman

1633_6

MEKTUPLA ÖĞRETİM MERKEZİ
ANKARA - 1975

MEKTUPLA YÜKSEKÖĞRETİM
EĞİTİM ENSTİTÜLERİ
MÜZİK BÖLÜMÜ

keman

1633_8

MEKTUPLA ÖĞRETİM MERKEZİ
ANKARA - 1975

YAYKUR

Açık Yükseköğretim Dairesi

Eğitim Enstitüleri

MÜZİK BÖLÜMÜ

Sınıf:II

yaylı çalgılar
keman

(BİRİNCİ YARIYIL) 1-2-3-4. MEKTUP

YAZANLAR

EDİP GÜNAY

ALİ UÇAN

Ankara 1976

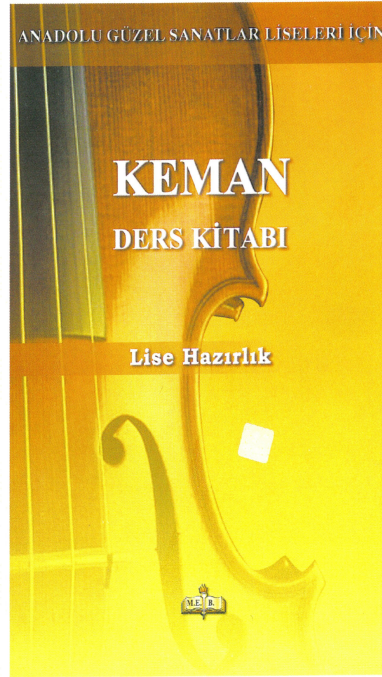
YENİ
DAĞARCIK YAYINLARI

çevreden evrene
KEMAN EĞİTİMİ 1

birinci konum/birinci kitap

edip günay/ali uçan

EK-IV

**KEMAN EĞİTİMİNE YÖNELİK YAYIMLANMIŞ
DİĞER KAYNAKLARIN KAPAK ÖRNEKLERİ**

